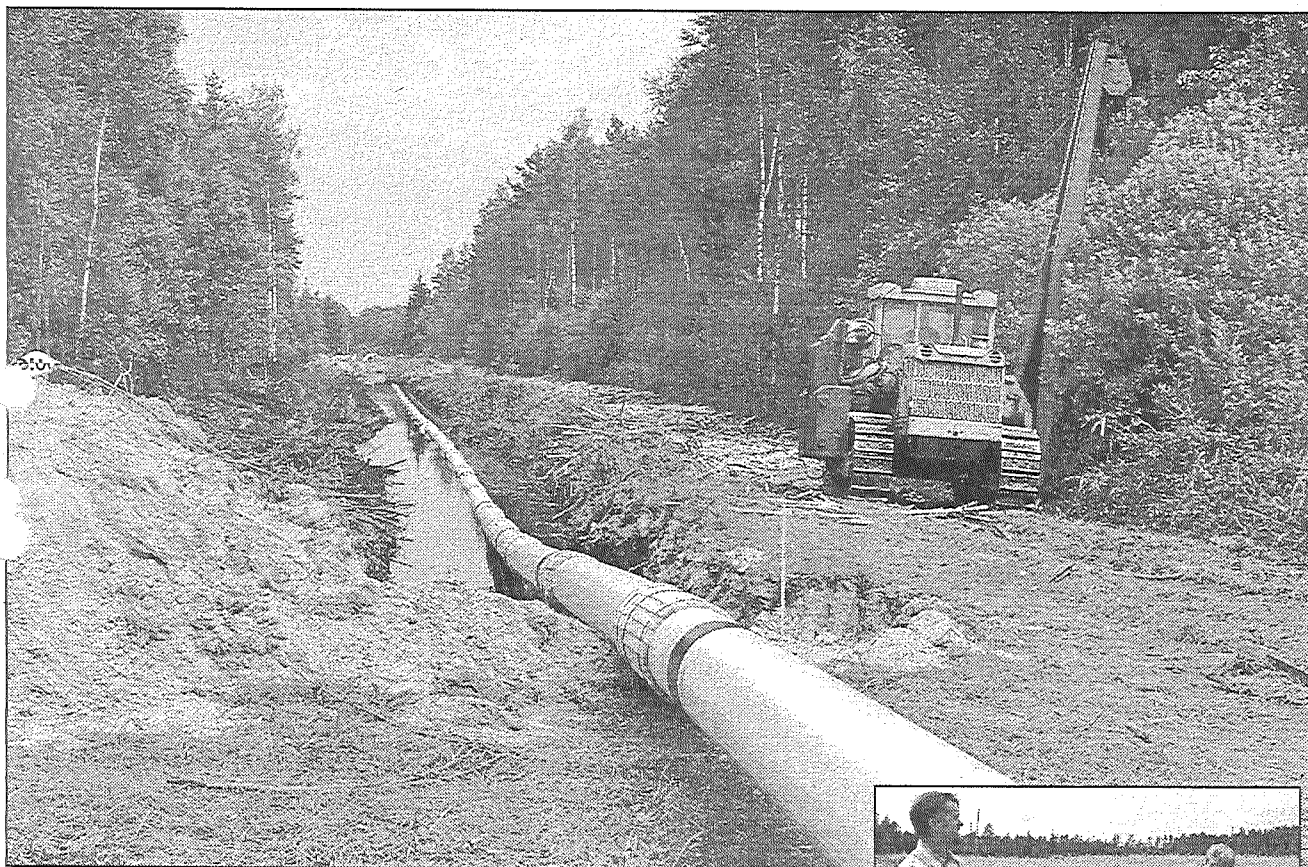

Intensīvs darbs gāzes vada celtniecībā

● Maģistrālā gāzes vada 400 milimetrīgās caurules gulst tranšējā, kas piesūkusies ar purva ūdeni. Taču mitrums Vācijā ražotajām caurulēm nav bīstams, tās klāj izolējošs slānis.

Atbilstoši aprīli parakstītā priekšlīguma starp Preiļu novada domi un akciju sabiedrību «Latvijas gāze» prasībām maijā tika uzskāti sagatavošanas darbi dabas gāzes vada celtniecībai. Pašlaik trasē jau notiek intensīva būvniecība, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas galvenais speciālists Aivars Pizelis.

Konkursā par dabas gāzes vada izbūvi līdz Preiļiem uzvarēja energokompānija no Rīgas «Remuss», kas pirms gada būvēja gāzes vadu Daugavpilī. Jau aptuveni mēnesi celtnieki strādā trasē. Kad «Novadnieks» ieradās vienā no būvdarbu vietām Preiļu pagasta teritorijā aiz Vaivodu fermas, skatam pavērās iespaidīga aina. Spilgti dzeltenu cauruļu krāvumi lauka malā, aptuveni divu metru dziļumā izrakta tranšēja, kurā guldīs gāzes vadu, stiepjas pāri tūrumam un uz abām pusēm purvā iekšā. Kā skaidroja A.Pizelis, vairāk nekā septiņus kilometrus garais jaunbūvējamais posms aptuveni divas trešdaļas no sava garuma «iešot» cauri purvainām vietām. Protams, celtniekiem

tas sagādā papildu grūtības, jo nav nemaz tik vienkārši izrakt tranšēju nepieciešamajā dziļumā un pēc tam ar ūdeni piepildītajā grāvī ieguldīt sametināto gāzes vadu. Tas savukārt peld ūdeni, tāpēc nepieciešami speciāli betona atsvari, lai caurules nogremdētu un tās vēlāk «nestaigātu».

Celtnieki stāstīja, ka šajā būvobjektā izmēģinājuši jaunu veidu, kā sagatavot trases vietu, lai droši varētu strādāt smagā tehnika. Parasti purvainās vietās gar rokamās trases malām likuši baļķu klājumu, tagad tiekot izmantoti kokmateriālu atgriezumi no kokzāģētavām. Lētāk un arī pietiekami ērti un droši tehnikai. Vīri izpētījuši, ka trases posmā, kas būvēts (un pēc tam iekonservēts) pirms gadiem desmit, guldītais baļķu klājums jau pilnīgi sapuvis. Vēl šovasar celtniekiem par labu gadājos arī laika apstākļi. Lai gan trases racējiem un cauruļu licējiem «dzelzs ruma» kabīnēs nākas krietni pasvīst, toties nevajag domāt, kā tehniku vilkt laukā no sliktā.

Kā «Novadniekam» pastāstīja firmas «Remuss» sagādnieks Aleksandrs Potašs, ko sastapām būvdarbu vietā, pašlaik objektā strādā vairākas brigādes, esot aicināta tālāk arī viena brigāde no Lie-

tuvas. Naktsmājas ierādītas Preiļos. Daļa celtnieku naktī bijušajā pilsētas bērnu dārzā, citi — dzīvokļos. Ar ēdināšanu problēmu neesot, ar darbu arī ne. Pēc viņa domām, firmā strādājot vislabākie metinātāji, kā saka, «eirostandarts». Tiekot pārbaudīta katra viņu sametinātā šuve, uz simtiem metru tikai pa retai kļūdiņai gadoties. Diez vai citādi varētu būt, jo gāzes vads tiek būvēts ar garantiju ne uz gadu vai diviem, bet uz gadu desmitiem.

Savā četrdesmit gadus ilgajā gāzes vada celtnieka pieredzē dalījās arī kāds cauruļcēja vadītājs, kurš ar varētājiem nebija piedabūjams nosaukt savu vārdu un uzvārdu. Esot strādājis visur Latvijā, kur vien gāzes vads būvēts, piedevām vēl arī iemēģinājis roku ūdens un siltumapgādes trašu būvniecībā. Bet tādā purviņā kā pie Vaivodiem sametināto gāzes vadu pa ūdens pilno grāvīti varot ar bīdīšanu uz priekšu bīdīt kaut vai simts kilometru garumā. Sausās vietās pavīsam vienkārši — ņem pa pos-

● Energokompānijas «Remuss» sagādnieks Aleksandrs Potašs (no labās) un Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālists Aivars Pizelis pārliecināti, ka šīs vasaras laiks darbam purvā ir labvēlīgs. Foto: M.Rukosujevs

mam un tik liec tranšējā. Vācu firmas «Fuchs Rohr» 400 milimetru maģistrālās caurules esot gana labas, lai gan arī Krievijas ražojumam agrāk nebijis vainas.

Priekšlīgumā noteikts, ka pēdējais termiņš, kad dabas gāzei jānonāk pie patērētājiem — pilsētas siltumenerģijas uzņēmumiem — ir 1. novembris. Paralēli būvniecībai maģistrālajā trasē tiek organizēts konkurss darbiem pilsētas gazifikācijā. Jau nākamnedēļ būs zināmi konkursa uzvarētāji. Akciju sabiedrības «Latvijas gāze» vadība akceptējusi gāzes vada būvdarbus pilsētā, lai gan tie izmaksās aptuveni par 30 tūkstošiem latu vairāk nekā sākumā bija prognozēts. Projektā iekļauta gājēju ceļiņa atjaunošana no A. Upīša ielas līdz dzirnavām.

L.Kirillova

Ja neesat abonējuši «Novadnieku», jūs to varat iegādāties Preiļos veikalā «Vektra-2» (Celtnieku ielā 2), IU «Volkovs» pārtikas veikalā (Rēzeknes ielā 2), «Kadiķis» (Rēzeknes ielā 36), «Arka» (Daugavpils ielā 66), «Beta» (Brīvības ielā 2) un IU «Vlad» veikalā (Pils ielā 10a).

ZIŅAS

Līvānu poliklinikas maksātnešpēju vēl neierosina

Latgales apgabaltiesā notikušajā tiesas sēdē, kurā izskatīja jautājumu par Līvānu poliklinikas maksātnešpēju, lēmums nav ticis pieņemts, informē rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore. Izskatot visus lietā esošos materiālus, tiesa atzina, ka ir iesniegta bilance ar pozitīvu iznākumu, un tas liecina, ka maksātnešpēju ierosināt nav likumīga pamata. Bilancē atbilstoši likumdošanai bija jāiekļauj pamatlīdzekļi ar to sākotnējo vērtību, taču tas netika izdarīts. Pēc sešiem mēnešiem tiesa vēlreiz lems par maksātnešpējas ierosināšanu. Kā informēja A.Pastore, arī Valsts ieņēmumu dienests ir iesniegjis tiesā prasību par nodokļu parāda piedziņu, Līvānu poliklinikas parāds valstij jau sasniedzis 25 000 latu.

Visvairāk algoto bezdarbnieku strādā Aglonas pagastā

Pēc NVD datiem visvairāk algotajos sabiedriskajos darbos nodarbināto bezdarbnieku — 9 cilvēki — strādā Aglonas pagastā, arī Riebiņos un Rušonā katrā strādā 7 bezdarbnieki. Preiļu novada dome jūlijā šādos darbos nodarbināja 10-15 cilvēkus, 10 cilvēki strādā Līvānu pašvaldības uzņēmumā «Dzīvokļu un komunālā saimniecība», tikpat arī SIA «Līvānu ķieģelis», kur nekvalificētos darbus veic 10 bezdarbnieki. Pašvaldības algotajos sabiedriskajos darbos personu var nodarbināt no 1 līdz 10 mēnešiem, par ko lemj pašvaldība. Pašlaik bezdarbnieki pārsvarā strādā dažus mēnešus, nevis visu maksimālo laika periodu, jo pēc šo darbu beigšanas netiek dota iespēja saņemt bezdarbnieka pabalstu, kā tas bija agrāk, «Novadnieku» informēja NVD Preiļu filiālē.

Demonstrējumu seminārs bioloģiskajā lauksaimniecībā

Augkopības nozarē veiksmīgi var darboties arī, neizmantojot mākslīgos minerālmēslus un ķīmikālijas augu aizsardzībai. Ar bioloģisko lauksaimniecību nodarbojas arī zemnieku saimniecībā «Meldri» Saunas pagasta Smelteros. 2. augustā pulksten 11.00 šajā saimniecībā notiks Preiļu LKB rīkotais demonstrējumu seminārs «Bioloģisko preparātu efektivitātes vērtējums kartupeļu stādījumos», kura laikā varēs iepazīties ar saimnieku pieredzi darbā ar bioloģiskajiem preparātiem. Uzziņas pa tālruni 22391.

Līvānu ģimnāzijai būs internāts

Viena no lielākajām Līvānu ģimnāzijas problēmām ilgu laiku bija internāta trūkums, jo ar katru gadu pieaug to skolēnu skaits, kas ierodas mācīties no citiem pagastiem. Lai šo jautājumu risinātu, dome piešķīra 750 latus 4. istabu dzīvokļa Līvānos, Rīgas ielā 158 - 17 remontam un 280 latus komunālo pakalpojumu segšanai līdz šī gada beigām. Pagaidām pašvaldībai nav finansējuma internāta personāla atalgojumam, tas tiks meklēts no skolas iekšējām finansu rezervēm. Skolas direktore un deputāte Maija Kručiņa «Novadniekam» sacīja, ka dzīvokļa variants pedagogus nebūt neapmierina, taču citas iespējas pagaidām nav. Pašvaldība saņēma protesta vēstuli arī no mājas Rīgas ielā 158 iedzīvotājiem, kuri izteica šaubas par kārtības nodrošināšanu internātā. M.Kručiņa ir pārliecināta, ka tā nenotiks, jo internātā dzīvos tikai 10 meitenes, strādās divas naktssaukles un darbosies stingri iekšējās kārtības noteikumi.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvijas projekti
akceptēti PHARE

Eiropas Komisijas PHARE vadības komiteja beidzot apstiprinājusi Latvijas šī gada PHARE nacionālo programmu. Tas nozīmē, ka mūsu valsts var droši cerēt uz 23,84 miljoniem eiro jeb 13,21 miljonu latu. Programmas kopējais finansu apjoms ir 31,65 miljoni eiro (17,54 miljoni latu), no kuriem mūsu pašu valsts līdzfinansējums noteikts 7,81 miliona eiro jeb 4,33 miljonu latu apmērā. Vēl tikai jāparaksta finansu memorandi, tad nākamā gada sākumā varēs sākties projektu īstenošana.

«Kaujas» ap «Latvijas
gāzi» un sertifikātiem

Privatizācijas aģentūra atzīst, ka beidzot pienācis pēdējais laiks izlemt, kā iedzīvotājiem tiks dota iespēja izmantot atlikušos sertifikātus. Aģentūra pieļauj, ka publiskajos akciju piedāvājumos var nonākt arī «Latvenergo» un «Lattelekom» akcijas. Tajā pašā laikā Privatizācijas aģentūras valde gatavo lēmumu par 3 procentu «Latvijas gāzes» akciju pārdošanu biržas izsolē par naudu. Vēl 3 procenti šo akciju bija iecerēti pārdot par sertifikātiem, bet premjers Andris Bērziņš šo ideju ir visai krasi nosodījis un tās īstenošanu apturējis.

Par sertifikātiem «Latvijas gāzes» akcijas noteikti netiks pārdoti, jo «Latvijas ceļš» kā valdības partneris šādu variantu neatbalstīs. Tajā pat laikā celnieku valde atsauca no Privatizācijas aģentūras padomes savu pārstāvi Juri Lorencu, kurš padomē balsoja par 3 procentu «Latvijas gāzes» akciju pārdošanu par sertifikātiem, tādā veidā «radot valstij vairāku miljonu zaudējumus». Sertifikāti politiku režīma lokā nonākuši laikam tāpēc, ka tuvojās to derīguma beigu termiņš. Viņus mēģina izņemt, mainoties politisko spēku samēram pēc nākamajām Saeimas vēlēšanām, var tikt pieņemts lēmums tos dzēst par skaidru naudu. Tāds lēmums no valsts budžeta prasītu ap 400-500 miljonus latu izdevumus.

Varēsim braukt
uz Sāremā

No šodienas tiek uzsākta pasažieru prāmja satiksme līnijā Rīga — Sāremā. Ātrgaitas prāmis agrāk saucies «Tallink express», bet tagad to sauks «Saaremaa express». Uz kuģa ir vietas 239 pasažieriem, kuri uz salas varēs nokļūt 2,5 stundu laikā. Prāmis gan nav paredzēts automašīnu pārvadāšanai. Paredzams, ka prāmis kursēs līdz 15. septembrim, tomēr, ja būs gribētāji, satiksme turpināsies līdz septembra beigām. Presē gan pagaidām neraksta, cik varētu maksāt brauciens uz igauņiem un atpakaļ.

Reperis Ozols
ar motorolleru
notriec bērnu

Latvijā populārās grupas «F.A.C.T.» solists, vēl populārākais reperis Ozols, braucot ar motorolleru Jūrmalas pludmalē, notriecis četrus gadus vecu bērnu. Meitenītei nodarīt viegli miesas bojājumi, bet pats vadītājs mēģinājis no notikuma vietas aizmukt. Policijas darbinieki reģistrējuši notikumu, tagad uzklauša abas puses un spriež, kā negadījumu klasificēt, jo motorollers nav ne velosipēds, ne arī motocikls.

Sāk lemt par
«Latvenergo» tarifu
paaugstināšanu

«Latvenergo» valdē jau tiek skatītas izmaiņas elektroenerģijas tarifi, kas paredz, ka no nākamā gada janvāra cena par elektrību varētu pieaugt par 10 procentiem. Kad «Latvenergo» būs pieņēmusi lēmumu, to varēs iesniegt izskatīšanai sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai.

Ziņas sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī

(trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei).

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana).

1-53-07058, 1-53-07059 (zīmālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

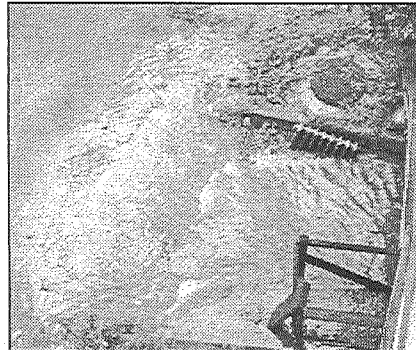
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

ZIŅAS

«Kas negrib mācīties peldēt,
tam vismaz jāiemācās saukt palīgā.»

A.Kalamburs

Nepieredzēta ūdens stihija Preiļos jeb
kā gandrīz neiznāca «Novadnieks»

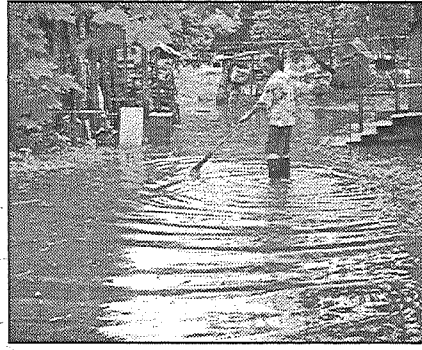
● Tik pamatīgā straumē ūdens pa slipumu traucās pagrabā Aglonas ielā 1. Nav brīnums, ka nedaudzās minūtēs ūdens līmenis cēlās līdz kritiskajai robežai.

Vakardienas lietusskāji, kad visa pilsēta likās mazliet līdzīga Venēcijai, tagad, šķiet, atcerēsīties vēl ilgi. Burbuļoja, pludoja, aumaļām gāzās, pilēja un šlakstēja visās malās. Lietus mātē laikā pārbaudīja mūsu gatavību rīkoties ārkārtējos apstākļos.

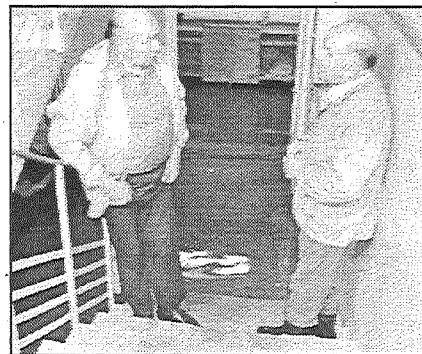
27. jūlija rīts un lietainie, smagi piemirkušie mākoņi nemaz neliecināja, ka negaiss ar tuvojošos gāzienu būs tik pamatīgs. Taču lietus, kas sākās tūlīt pēc astoņiem, kā balta siena klāja zemi trīs stundas. Acīmredzot mākonis bija izlēmis izsusēt tieši virs pilsētas.

To, ka situācija kļūst pavisam nopietna, pamanījām brīdī, kad no ēkas Aglonas ielā 1, kur atrodas «Novadnieka» redakcija un veikali «Diol» un «Axel», pagalma lietus ūdens straumes aumaļām sāka gāzties pagrabā. Ūdens līmenis sāka strauji celties. Pēc pusstundas pagrabā bija pārvērties par piepildītu baseinu. Nekavējoties tika izsaukts elektrotīklu avārijas dienests, kas atvienoja elektrību. Tikai vēlāk pamanījām, ka tas izdarīts praktiski pēdējā brīdī — līdz elektrotīkliem bija palikuši centimetri pieci. Aizkavēšanās gadījumā sekas varētu būt neprognozējamas.

Ap pulksten 11.30, kad lietus mitējās un uzspīdēja saule, lūkojām, ko tad negaidītā stihija sastrādājusi citur pilsētā. Kanalizācija nespēja tikt galā ar nokriš-

● Ar slotu nebūs līdzēts, brauc kaut vai ar laivu — kaimiņu pagalmā Aglonas ielā 3.

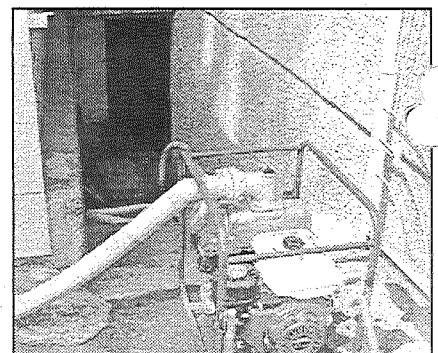
● Preiļu pasta direktors Mavrikijs Lomakins neko tamlīdzīgu savā praksē arī nav redzējis, uz priekšu pa gaiteni — tikai brienot.

ņu straumēm. Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, pašvaldības uzņēmuma «Atvars», elektrotīklu rajona avārijas brigādes steidzās uz izsaukumiem. Liekoties bija applūduši māju pagrabi, ūdens klāja ielu braucamo daļu, bet, piemēram, universālveikala otrajā stāvā, kur saimnieko «Degas», vairākās vietās no griestiem pilēja ūdens. Palīdzība bija nepieciešama kinoteātri, pasta, policijas pārvaldē, poliklīnikā un citur.

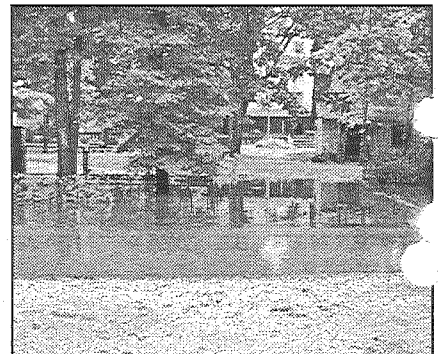
Piektdien pēcpusdienā glābšanas un remontdarbi vēl nebija pilnībā pabeigti. Kādus zaudējumus pilsētā nodarīja spēcīgais lietus, centisīties noskaidrot un informēt lasītājus nākamnedēļ. «Novadnieka» redakcijā darbu pie laikraksta šī numura veidošanas varējām uzsākt tikai ap pulksten 15.00. Par atcaucību un piedāvāto palīdzību pateicāmies pašvaldības

● No kinoteātra «Ezerzeme» pagrabā ūdeni sūknēja ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas ugunsdzēsēju automašīna.

● Pašvaldības uzņēmuma «Atvars» uzstādītie sūkņi strādā pie poliklīnikas ēkas.

● Tā pēc lietus gāzes izskatījās Raiņa bulvāris pretī rajona slimnīcai. Foto: M.Rukosujevs

uzņēmuma «Atvars», ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, kā arī elektrotīklu rajona darbiniekiem.

L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADA DOMĒ

Līvānu novada domes sēde notika 26. jūnijā, tajā piedalījās astoņi deputāti, trīs nebija ieradusies — Jānis Klauzs (sakarā ar tiešo darba pienākumu veikšanu), Mirdza Stare (atvaļinājumā), Visvaldis Gercāns (komandējumā). Darba kārtībā bija 14 jautājumi.

Piešķir zemi un
atsakās no tās

■ Dome atcēla 1996. gada 25. oktobra Rožupes pagasta zemes komisijas sēdes lēmumu par zemes piešķiršanu lietošanā kādam Rožupes pa-

gasta iedzīvotājam 10,7 ha platībā Līvānu novada Rožupes pagasta Enģeļos. Atteiktā zemes platība ieskaitīta valsts rezerves zemēs.

■ Savukārt citam Rožupes pagasta iedzīvotājam par sertifikātiem piešķīra pastāvīgā lietošanā vairākus zemes gabalus 1,5 ha, 1 ha un 2 ha platībā lauksaimniecības vajadzībām zemnieku saimniecībā «Liepsalas».

Būvēs un
rekonstruēs

Dzīvojamo māju rekonstrukcijas atļaujas piešķīra trim personām. Savukārt Vladimīram Šilovam uz pieciem gadiem iznomāja zemes gabalu

Līvānos, Domes ielā 8, kura platība ir 3600 m², BMX velotrases ierīkošanai, nosakot nomas maksu 1 lats mēnesī (+PVN 18%). Velotrases būvprojekts jāizstrādā līdz 2001. gada 1. novembrim, jāuzsāk būvdarbi līdz 2002. gada 1. martam, tie jāpabeidz līdz 2002. gada 1. jūnijam. Deputātiem radās jautājums par nomas maksu, kas ir tikai 1 lats mēnesī. Simboliskā maksa pieņemta tādēļ, ka velonodarbības trasē būs nekomerciāla darbība un papildinās jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējas pilsētā.

Piešķir līdzekļus

■ No līdzekļiem nepare-

dzētiem gadījumiem piešķirts finansējums 100 litru ūdenssildītāja iegādei un uzstādīšanai Līvānu novada pirmskolas izglītības iestādē «Rūķīši». Kādas firmas ūdenssildītāju iegādāties, izlems bērnu darza vadība pēc veiktās cenu aptaujas.

■ No līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem piešķirts finansējums transporta izdevumu segšanai politiski represēto braucienam uz trešo politiski represēto personu salidojumu Ikšķilē 21. jūlijā ar domes mikroautobusu Renault Master.

Sagatavoja G.Kraukle
Turpinājums nākamajā
numurā.

INFORMĀCIJA, REDAKCIJAS SLEJA

Notiek Latvijas pasta ceturtās sporta spēles

● Šajā fotoattēlā fiksēta tikai daļa no Preiļu pasta komandas — saimniecības un transporta daļas vadītājs Alberts Buks, pastnieks Osvalds Šņepsts, Līvānu pasta nodaļas pastniece Aija Jakovicka, operatore Daina Ivanescu un Preiļu pasta direktors Mavrikijs Lomakins. Foto: M.Rukosujevs

Šodien, 28. jūlijā, Mežezērā sākušās jau ceturtais Latvijas pasta organizētās sporta spēles, kurās piedalās Latvijas pasta darbinieki no visām valstīm, kā arī viesi no Lietuvas un Igaunijas pastiem. Pirmās Latvijas pasta sporta spēles notika 1998. gadā jūlija beigās, un tas kļuva par tradīciju arī turpmāk spēles rīkot jūlija pēdējā sestdienā un svētdienā.

Sporta sacensību dalībnieki sacentīsies vairākās kategorijās, būs komandu, individuā-

lā, kā arī īpašā bērnu sacensību kategorija. Katram sacensību dalībniekam un komandai būs iespēja sevi apliecināt gan tradicionālos sporta veidos, piemēram, volejbolā, virves vilkšanā, gan arī vairākās netradicionālās sporta disciplīnās — olu mešanā, zābaka mešanā, veiklības stafetē.

Sporta spēlēm pieteikušās 26 komandas no Latvijas pasta galvenās struktūrvienības, no filiālēm un no Latvijas pasta meitas uzņēmumiem. Pagājušā gada Latvijas pasta sporta spēlēs, kas notika Salacgrīvā, uzvarēja Jēkabpils komanda «Oranžie sappji», otrajā vietā palika komanda

«Caurās čības» no Valkas, bet trešo vietu izcīnīja Lietuvas pasta komanda. Pavisam sacensībās pērn piedalījās 32 komandas. Jēkabpīliešiem šogad bija jāņem sporta spēļu rīkotāju groži savās rokās, tāpēc visas Latvijas pasta darbinieki pulcējās gleznainajā Mežezērā.

Latvijas pasta sporta spēļu mērķis ir popularizēt veselīgu dzīvesveidu, fizisko kultūru un sportu Latvijas pastā, tas ļauj cilvēkiem relaksēties un atbrīvoties no negatīvajām emocijām, kas bieži traucē darbā ar pasta apmeklētājiem un klientiem, teikts Latvijas pasta ģenerāldirektora palīga

sabiedrisko attiecību jautājumos Edija Šauera preseī sagatavotajā informācijā.

Šodien agri no rīta uz Mežezeru devās arī Preiļu pasta sportistu komanda deviņu cilvēku sastāvā. Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu pasta direktors Mavrikijs Lomakins, pērn preiļieši 32 komandu konkurencē ierindojušies 15. vietā. Arī šogad komanda cer uz veiksmīgiem startiem, lai gan trenēties un gatavoties sacensībām laika nemaz neatliek darba pienākumu dēļ. Novēlam mūsu pasta darbiniekiem spraigu sacensību garu un turēsim par viņiem ikšķus!

L.Kirillova

Nodarbinot invalīdus, saņem valsts atbalstu

No algoto pagaidu sabiedrisko darbu organizēšanai paredzētajiem līdzekļiem Nodarbinātības valsts dienests šogad finansē darbaspējīgo invalīdu, kuri ir NVD uzskaitē, iesaistīšanu darbā. Valsts atbalsts paredzēts tiem uzņēmumiem, kas pielāgos un radīs darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti.

Nodarbinot invalīdu savā uzņēmumā, darba devējam jāņem vērā, kāda veida veselības traucējumi šim cilvēkam piemīt — vai viņš ir redzes invalīds, varbūt — cilvēks ar

kustību traucējumiem. Atkarībā no tā atbilstoši jāiekārto invalīda darba vieta, kuras izveidošanai vai speciālai aprīkošanai var saņemt valsts vienreizējo subsīdiju 300 latu apmērā. Jārēķinās gan ir ar to, ka invalīds uzņēmumā jānodarbina vismaz 9 mēnešus, bet invalīda darba vieta jāsauglabā vismaz 3 gadus un 9 mēnešus. Nodarbināt vienlaikus atļauts ne vairāk kā 5 invalīdus.

Šādu darba vietu radīšanai piedalās gan NVD, kurš piešķir vienreizēju subsīdiju ieceres realizēšanai, kā arī sedz invalīdiem minimālo darba algu un piemaksā 25 latus meis-

tara atalgojumam, kas apmācīs invalīdus veicamajiem darbiem. NVD Preiļu centra vadītāja pienākumu izpildītāja Anita Anspoka «Novadniekam» pavēstīja, ka šobrīd Nodarbinātības dienesta uzskaitē mūsu rajonā ir 41 invalīds, kas meklē darbu, taču, ja uzņēmējiem rastos interese un invalīdi būtu informēti par iespēju šādā veidā iegūt darbu, reģistrējušos skaits droši vien pieaugtu. Viņa gan atgādināja, ka uz darba vietām var pretendēt tikai darbaspējīgi III vai atsevišķi II grupas invalīdi.

Šāds Valsts nodarbinātības dienesta piedāvājums uzņēmējiem ir spēkā no 1. jūlija,

tādēļ uzņēmēji, kam ir interese, var pieteikties konkursam. Līdzīgs projekts darbojas arī jauniešu vecumā līdz 25 gadiem nodarbinātības veicināšanai, jo jauniešiem šādā vecumā grūti atrast darbu nepietiekamas prakses un darba pieredzes trūkuma dēļ. Jauniešu nodarbinātības pilotprojekts gan pagaidām orientēts vairāk uz Latgales lielajām pilsētām — Daugavpili un Rēzekni, savukārt mūsu rajona uzņēmējiem tiek piedāvāta iespēja radīt darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti, kuri šobrīd gandrīz netiek nodarbināti.

G.Kraukle

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus uzklusīsim pa tālr. 1-53-07056.

Par tehnoloģijām un stihijām dabā un cilvēka dzīvē

Redakcijas sleju rakstu ar roku, precīzāk, ar pildspalvu uz baltas papīra lapas, lai gan parasti visi avīzes materiāli tiek rakstīti datorā. Vakariņā redakcijas darbs pašā spraigākajā mirklī tika pārtraukts, jo daba izlēma rādīt savu varenību, gāžot no padebešiem lietus straumes tādos tempos, ka redakcijas mājas pagrabstāvs dažās stundās bija pielījis «līdz lūpai». Apdullinošajiem zibens spērieniem sekoja atkal jauns gāziens, un rezultātā palikām bez elektrības, kas baro mūsu uzticamos kompjūterus, bez kuriem šī avīze, ko turat rokā, nemaz nevarētu tapt gatava. Diemžēl dabas stihijai ir absolūti vienalga, ka piektdienas ir mūsu «neaižskaramās» dienas, kad nekas un nekad nedrīkst apdraudēt laikraksta iznākšanu.

Šādos brīžos (piemēram, kad gaidi pieslēdzam elektrību) esi spiests pārdomāt to, ka patiesībā cilvēks tāds mazs puteklītis vien ir, lai cik varens sev arī neizliktos. Neapveramo tehnoloģiju laikmetā, izrādās, tu visai viegli vari palikt arī tā — ar papīru un zīmuli rokā, jo šajā brīdī nekā ģeniālāka par to vienkārši nav.

Varbūt tā arī vajag, lai cilvēks saprastu, ka ir visai tālu no visuzinošas un visuvarošas būtnes, un patiesībā ir tikai kādu augstāku likumu izpildītājs. Ka nav vērts pārvērsties par tehnokrātu vai kompjūtercilvēku, kurš dzīvo izdomātu dzīvi virtuālās realitātes tīmeklī, ka apkārt ir arī citas vērtības, ka bez kompjūterekrāna ir arī ainava aiz loga, pielījis un smaržīgs mežs, drauga acis, putnu dziesmas. (Tas viss, pie tam, darbojas bez elektrības!)

Cilvēka laimes izjūtai esot vajadzīgi kontrasti, lai saprastu, ka pēc melna padebeša ceļas gaiša varavīksne, ka pēc grūtību un šaubu brīžiem rodas apskaidrība. Šajā sajūtā starp «bija» un «ir» arī slēpjas laime, ko meklējam. Citādība, varbūt arī stihija, ir vajadzīga, jo izjauc ierasto kārtību un liek meklēt jaunus ceļus, kā pie šīs kārtības atgriezties — augstākā kvalitātē.

Es zinu, ka «Novadnieku» jūs turēsiet rokās neatkarīgi no tā, vai spers zibens un pludos lieti, vai karsēs trakā jūlija saule. Aiz loga caur bērza zariem redz vīdam gaišu pamali, kas kāpj arvien augstāk un augstāk, liekot negaisa mākoņiem, tukši izlijušiem, aizpeldēt tālu projām. Tā arī mēs, pārcietuši stihijas radītās neērtības, vienalga satiksīmes avīzes slejās, mazliet noguruši, bet laimīgi, ka izdevās.

Varbūt redakcijas sleja būtu savādāka, ja nebija trakā negaisa, kas nojauc mūsu un laikam arī jūsu plānus. Iespējams, ka tā būtu, taču ne vienmēr notiek tas, ko domājam. Un varbūt nav vērts gausties par to, kā būtu, ja būtu, bet ļauties dzīves varbūtību plūdumam. Cikstoties pret straumi, mēs nereti aizmirstam dzīvot, taču straume, ja peldam pa to ar savu laivu un saviem (ne citu) ariem, spēs mums sagādāt gan mierīgu plūdumu, gan jaukas ainavas, gan neiepatītus līcīšus, gan straujas dzelmes un virpuļojošus atvarus. Tieši tādēļ — biežāk paļausīties uz savu laivu un saviem ariem.

G.Kraukle

EIROZINĀS

Sadarbībā ar Eiropas Komisijas
Delegāciju Latvijā

AKTUALITĀTE

ES atļauj 7 gadus
nepārdot zemi

Eiropas Savienības valstis ir vienojušās (1. jūnijā) par kopējo pozīciju zemes tirgus jautājumā: atļaut kandidātvalstīm nepārdot citu ES valstu iedzīvotājiem zemi un otrās mājas vēl piecus gadus, bet lauksaimniecībā izmantojamo un mežu zemi — septiņus gadus pēc to iestāšanās ES.

Klusais darījums:
aizliegums
pret aizliegumu

Žurnāla «Economist» grupas novērotāji šo piekāpšanos vērtēja kā «klusu darījumu» — kā kompensāciju ES valstu iespējamam aizliegumam septiņus gadus ielaist Austrumeiropas darba meklētājus. Francija, kas līdz šim pieprasīja zemes tirgus jautājumus izskatīt 2002. gadā, — kā lauksaimniecības saula, piekrita tieši šāda komplekta piedāvājumam. Arī tas, ka zemes jautājumu izskatīja «komplektā» ar septiņu gadu ierobežojumu noteikšanu kandidātvalstu darba meklētājiem ES, apstiprina šīs klusās vienošanās esamību. ES dalībvalstu vēstnieki ir vienojušies, ka pārejas periods varētu attiekties uz visām kandidātvalstīm, kas tādu pieprasīs.

Zviedrijas centieni paātrināt iestāšanās sarunas nesekmējas arī tāpēc, ka atļaujot ierobežot zemes pārdošanu, neizdodas saņemt visu kandidātvalstu piekrišanu darbaspēka brīvas pārvietošanas ierobežojumiem. Piemēram, Igaunija, kur zemes tirgus liberalizēts pilnībā, (1. jūnijā) atteicās pieņemt ES noteiktos piecu līdz septiņu gadu aizliegumus viesstrādniekiem meklēt darbu Rietumeiropā. Darījums neizdodas...

Vienīgās kandidātvalstis, kas tam piekrita pirmajās dienās pēc Eiropas pārvietošanās brīvības pārkāpumu legalizēšanas, bija Čehija un Ungārija.

No kā baidās ES
«tuvā pierobeža»

Visuzstājīgāk savas intereses ierobežojumu noteikšanā zemes pārdošanai izteica Polija, Ungārija un Čehija, kuras

prasīja no 10 līdz pat 18 gadu ilgu liegumu nekustamā īpašuma pārdošanai ES pilsoņiem. Polija baidās, ka tie etniskie vācieši, kuru vecāki tika izraidīti no Polijas pierobežas Otrā pasaules kara beigās, vēlēties nopirkt lielus lētās Polijas zemes gabalus. Čehi baidās par Sudetiju, no kuras pēc kara tika izdzīti vācieši. Otrs bažu iemesls — spekulācijas ar zemi, kas ir piecas līdz divdesmit reizi lētāka nekā aiz pašreizējās ES robežas.

Ungārijai ir vajadzīgi 10 gadi, lai daudzās sīksaimniecības apvienotos konkurētspējīgākās, bet spekulācijas ar zemi šo procesu traucē. Arī apbūves gabali ap Balatona ezeru ir sargājami, jo tur iecienījuši atpūsties vācieši un austrieši. Arī Slovākija un Bulgārija prasa pārejas periodu lauksaimniecības zemes un mežu iegādei.

Eiropas Komisija septiņu gadu periodu uzskata par pietiekošu, lai kandidātvalstis varētu pārstrukturizēt savu lauksaimniecību un palielināt vietējo zemnieku konkurētspēju. Vienlaikus tiek paredzēts pēc trim gadiem vēlreiz pārskatīt šādu pārejas periodu nepieciešamību, lai tos saīsinātu vai atceltu.

Arī pēdējās pievienojušās dalībvalstis baidījās, ka to zemes izpirks brīvdienā mājām vai medību vietām, kā tas notika Spānijā. Aizliegumu uz pieciem gadiem (no 1995. līdz 2000. gadam) pārdot zemi otras uzturēšanās vietas vajadzībām panāca Somija, Austrija un Zviedrija, bet pastāvīgu aizliegumu — Dānija.

Vienīgais
ierobežojums
Latvijā neko
neierobežo

Latvijai tiek pārņemts tikai viens ierobežojums zemes pārdošanā — ES pilsoņiem kā fiziskām personām.

Saskaņā ar abiem Latvijas likumiem par darījumiem ar zemi («Par zemes privatizācijas likumu» un «Par zemes reformu pilsētās») to var pārdot ikvienam Latvijas pilsonim vai Latvijā reģistrētam uzņēmumam. Ar visām ES dalībvalstīm (izņemot Īriju, kura nav izrādījusi intere-

si) ir stājušies spēkā likumi par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību. Tiem uzņēmumiem, kuros vairāk nekā 50% no pamatkapitāla pieder ES valstu fiziskajām un juridiskajām personām, nepastāv nekādi ierobežojumi zemes iegādei Latvijā. Kaut arī ES dalībvalstu pilsoņi likumā nav minēti, ES pašnodarbinātās personas var nodibināt viena īpašnieka uzņēmumu un tad iegādāties zemi. Tātad faktiski zeme jau tagad, pirms iestāšanās ES, var tikt pārdota ES pilsoņiem.

Pēc Zemesgrāmatas departamenta datiem no 1997. gada 1. jūlija līdz pagājušā gada beigām ārzemju firmām pārdoti 17 tūkstoši hektāri lauku un pilsētu zemes, kas ir mazāk nekā 0,3% no lauku un mežu zemes. Cik tas apdraud lauksaimniekus rajonos, kur visvairāk ārzemnieki pirkuši zemi, ir nākamās publikācijas temats.

Cik laika
vajadzīgs
zemes
pirkšanai

Sarunu sadaļa «Brīva kapitāla kustība» 17. maijā tika provizoriski slēgta, un Latvija pievienojās tām četrām kandidātvalstīm, kuras ir spējušas šo sadaļu slēgt. Tas, ka Latvija sarunās ar ES nebija izvirzījusi prasību pēc pārejas perioda, tikai tagad ir izsaucis dalītu sabiedrības reakciju.

Pēc sarunu slēgšanas Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP) protestē pret šādu nostāju, kas ir pretrunā ar Latvijas lauksaimnieku interesēm. Tā iebilst pret plānoto zemes iegādes ierobežojumu atcelšanu ES pilsoņiem no 2003. gada 1. janvāra. Savā vēstulē Saeimai un Ministru Prezidentam LOSP aicina saglabāt pašreizējo zemes tirgus likumdošanas bāzi.

«ĀM iecerējusi atrisināt lauksaimniecības problēmas, izpārdodot Latvijas zemi ES pilsoņiem un šādā veidā parādot lojalitāti ES,» sacīja Latvijas zemnieku federācijas priekšsēdētājs Pēteris Kalniņš. Zemnieki atbalstītu ierobežojumu atcelšanu no tā brīža, kad Latvija iestājas ES vai arī pēc pārejas periodiem, nevis laikā, kad paši Latvijas

lauksaimnieki būtu gatavi iegādāties zemi.

Saeimas lauksaimniecības un mežsaimniecības apakškomisijas priekšsēdētāja Anna Seile ārzemniekiem iegādāties zemi Latvijā nevērtē negatīvi, bet uzskata, ka ierobežojumus zemes pārdošanai ārzemniekiem nevajadzētu atcelt līdz zemes reformas beigām. Turklāt arī pašreizējie ierobežojumi pārāk viegli apejami. Arī Zemkopības ministrijas parlamentārais sekretārs, deputāts Māris Sprindžuks ir nobažījies par zemnieku pašreizējo stāvokli, kad visvairāk līdzekļu jāiegulda saimniecības tālākā attīstībā, tehnikas iegādei un zemei vienkārši trūkst naudas.

Latvijas sarunvedējs Andris Keisteris neredz nekādu vajadzību pārskatīt zemes pilnīgas liberalizācijas jautājumu: «Pirmkārt, neviens man līdz šim nav devis pierādījumus, ka zemes pārdošana ārzemniekiem ir devusi ļaunu. Otrkārt, kad šo sarunu sadaļu apstiprināja, un kad tā bija atvērta (un izlasāma internetā), principiālu iebildumu nebija — tagad, kad sarunas beigušās, pēkšņi pamošanās zemes aizstāvji. Treškārt, neviens netraucē Latvijas pilsoņiem pirkt zemi, un, acīmredzot, līdz Latvijas iestājas ES šeit valdīs pašreizējie zemes tirgus noteikumi.»

Vai vilciens
jau aizgājis?

Miļā miera labad varētu paziņot, ka vilciens jau aizgājis un ka pēc tam nav jēga klaiņāt uz perona. Tomēr iestāšanās sarunu procedūra pieļauj atvērt jau provizoriski slēgtās sadaļas, ja tajās radušās problēmas. To var darīt arī Eiropas Komisija, ja tā uzskata, ka kandidātvalsts nepilda savas saistības. Tātad 4. vagonam durvis slēgtas un aizplombētas, bet vilciens ar 31 vagonu līdz iestāšanās brīdim vēl stāv robežstacijā. Jautājums: vai ir pietiekams iemesls noraut plombu?

Ivars Bušmanis

Nākamajā «Novadnieka» numurā sekos materiāls par zemes pārdošanas ārzemniekiem lietderību

Igaunijā sāk saņemt
SAPARD naudu

Eiropas Komisija ir apstiprinājusi (19. jūnijā) 12,1 miliona eiro piešķiršanu Igaunijas lauksaimniecībai SAPARD programmas ietvaros, lai palīdzētu tai piemērot šo nozari ES prasībām. Šādu summu igauņu lauksaimnieki saņems katru gadu, lai veicinātu investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos, lai uzlabotu lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu pārstrādi un mārketingu, lai dažādotu lauku ekonomiku un uzlabotu lauku infrastruktūru.

Eiropas Komisijas prezidents Romāno Prodi, 17. un 18. jūnijā viesojoties Igaunijā, paslavēja mūsu kaimiņus: «Visi igauņi var būt lepnī, jo viņi spēris tikai soli, bet ļoti platu soli tuvāk iestājai Eiropas Savienībā». EK lauksaimniecības komisārs Francis Fišers puda apmierinājumu par to, ka Igaunijai ir izdevies izveidot struktūras, kas nepieciešamas piešķirto fondu vadībai, atbilstoši ES prasībām.

Eiropas Komisija jau pārskaita pirmo avansa maksājumu SAPARD programmas izpildei.

ES dos cūkām,
kur paraknāties

Mājdzīvnieku labturība ir viena no Zviedrijas prezidentūras prioritātēm, kuras nodrošināšanu spieda Eiropas dzīvnieku aizsardzības organizāciju savāktie 700 tūkstoši parakstu. ES lauksaimniecības ministri (19. jūnijā) noteica minimālās prasības cūku turēšanai.

Sivēnmātes nedrīkstēs ilgstoši turēt piesietas. Cūkām jānodrošina piceja materiālam, kurā paraknāties. Jāuzlabo cūku fermu grīdu stāvoklis. ES lauksaimniecības padome pieņēma arī citus dzīvnieku labturības noteikumus (piemēram, transportēšana).

Rumāņus brīdina par
vēršanās pret gejiem

Astoņi Eiropas parlamenta deputāti ir apsūdzējuši Rumānijas premjerministru Adrianu Nastasi, ka viņš nav turējis solījumu izmest no likumdošanas ierobežojumus homoseksuāļiem. Rumānijas bēdīgi slavenais 200. pants pasludina ārpus likuma seksu ar tā paša dzimuma personu sabiedriskā vietā vai veidā, kas izraisa publisku skandālu.

Cilvēktiesību aizstāvji min biežus gadījumus, kad šo likuma pantu piemēro strīdīgos gadījumos. Pirms pāris gadiem tika apcietināti divi septiņpadsmitgadīgi jaunekļi, kuri tika pamanīti skūpstāmiestā restorāna telpās. Policija viņš sūtīti tik ilgi, kamēr viņi parakstījuši atzišanos, ka viņiem bijušas seksuālas attiecības.

Eiropas parlamenta deputāti uzskata, ka tāda Rumānija nevar iestāties ES. «Rumānijai ir jāmaina tās likumi ne tāpēc, ka to grib Eiropa. Rumānijai jāmaina likumi, jo tai jāsaprot, ka diskriminācija ir nepieņemama,» raksta deputāti šajā vēstulē.

Līdzīgi seksuālo minoritāšu ierobežojumi ir arī Maltā un Kiprā, tāpēc par šādiem jautājumiem Briselē tika organizēta konference.

Arī vīrieši varēs ņemt
pēdēkrēta atvaļinājumu

ES nodarbinātības un sociālo lietu padome apstiprinājusi izmaiņas 1976. gada direktīvā par līdztiesību. Sievietes pēc atvaļinājuma bērna kopšanai saglabās tiesības uz darbu tajā pašā vai līdzvērtīgā amatā, nepasliktinot darba apstākļus. Ja viņas prombūtnes laikā darba apstākļi tiks uzlaboti, tad arī viņai tie nedrīkstēs iet secen.

Līdzīgas tiesības ES pieprasa piemērot tēviem. Tajās dalībvalstīs, kur tēviem atļauts ņemt atvaļinājumu bērna kopšanai, arī viņiem jābūt pasargātiem no darba zaudēšanas un darba apstākļu pasliktināšanās. Pēc direktīvas pieņemšanas tās prasības ir jāiestrādā dalībvalstu nacionālajos likumos.

Kosmētiku arī turpmāk
izmēģinās uz dzīvniekiem

Vai nav pienācis laiks aizliegt kosmētikas sastāvdaļu pārbaudi uz dzīvniekiem? ES ministri, kas savās valstīs atbild par iekšējo tirgu, patērētāju tiesību aizsardzību un tūrisma, visai nopietni sastrīdējās par šo Eiropas Komisijas priekšlikumu.

Dāņi neatbalsta to tāpēc, ka šis aizliegums neaizliedz reklamēt uz dzīvniekiem pārbaudītos produktus. Franči nespēj pieņemt tik drīzu izmēģinājumu aizliegumu. Briti atturas, jo nevar atļauties pirms vēlēšanām nostādīt pret sevi nedz dzīvnieku aizstāvjus, nedz kosmētikas ražotājus. Iebildumi ir arī beļģiem, somiem un vāciešiem.

KOLEKTĪVS TUVPLĀNĀ

Tā ir sirdslieta, kas darāma kā nākas

Dzemdību un ginekoloģijas nodaļu pēc rotācijas principa vada trīs ginekologi: Juris Kļaviņš, Svetlana Morozova, Larisa Bogdanova. Juris Kļaviņš uzskata, ka nodaļas labā slava izskaidrojama arī ar to, ka dzemdību skaits pēdējos gados ir samazinājies, darbinieki nav pārslogoti. Tāpēc dzemdētājas saņem lielāku pretimnākšanu un uzmanību. Visas tiek burtiski apčubinātas. Palātas ir individuālas mātei ar bērnu. Svaigi izremontētas uzņemšanas telpas ar labi iekārtotu dušu un tualeti. Nodaļā ērts telpu izkārtojums. Atļautas ģimenes dzemdības. Tām ģimenēm, kas pieņēmušas šo lēmumu, ir atsevišķa pirmsdzemdību istaba ar divām gultām. Vienā spēkus starp sāpju brīžiem var atgūt sieva, bet otrā atlaisties sanervozējies vīrs.

Visas nodaļas darbinieces ir ar lielu darba pieredzi. Katra pārziņa savu jomu un uz katru var pilnībā palauties, saka Juris Kļaviņš. To pašu viņš attiecina uz ārstēm ginekoloģēm Larisu Bogdanovu un Svetlanu Morozovu. Viņiem visiem šis darbs ir sirdslieta, un ārsta profesionālais gods to neļauj izdarīt slikti. Cilvēki to sajūt.

Bet vai mediķi sajūt to nedrošību un kluso lūgumu pēc saudzības, pēc atbalsta, pēc palīdzības, ar kuru pāri nodaļas sliekšnim kāpj sievietē?

Jā, saka ārsts. Jau tajā brīdī, kad topošā māte ienāk pa durvīm, var paredzēt, kā viņai veiksies. Pēc sejas izteiksmes, pēc uzvedības, pēc attieksmes pret mediķiem, pret apkārtni var spriest par sievietes emocionālo stāvokli. Ja sievietē ierodas ar pretenzijas pret personālu, stresaina, domājot par to, cik ļoti sāpēs, vai arī pilnīgi otrādi — ir flegmatiska, tā arī viņai klāsies, — būs lielākas sāpes un sarežģījumi. Kura ir smaidoša un atbrīvota, tai klāsies vieglāk.

Un tomēr — veiksmīgas dzemdības, māmiņu pateicība, mazie brēkuliši, kuriem nereti ārsts ir pirmais cilvēks pasaulē, kam viņš ieskatās acīs, ir dzemdniecībā nodarbināto mediķu darba gaišā puse. Bet jaunais gadsimts atnācis arī ar šī darba tumšo pusi.

Runa ir par mediķu neaizsargātību pret iespējam dzemdību laikā inficēties ar akūtu imūndeficīta sindromu. Arī ar sifilisu vai vīrusu hepatītu, tomēr tās ir vismaz novēršamas nelaimes. Ārsts stāsta, ka grūtnieces ir vienīgā iedzīvotāju grupa, kura pirmsdzemdību laikā tiek pārbaudīta, vai nav slimā ar AIDS. Taču katru gadu vismaz desmit sievietes ir tādas, par kuru esamību un grūtniecību mediķi uzzina tikai tajā brīdī, kad viņas zvana pie nodaļas durvīm, jo ieradusās dzemdēt. Viņas nav uz-

skatījušas par vajadzīgu apmeklēt ginekologu, stāties grūtnieču uzskaitē, veikt visus nepieciešamos izmeklējumus. Sievietes veselības stāvoklis nav zināms, tāpat kā nav skaidrs, vai viņa nav kādas infekcijas nēsātāja. Dzemdību laikā tiek ņemti paraugi analīzei uz veneriskām slimībām, tomēr atbilde top zināma tikai pēc kāda laika. Kādā no Kurzemes rajoniem jau bijis gadījums, ka visiem mediķiem nācās iziet profilaktisko kursu, jo no dzemdētājas asinīm bija inficējusies ar sifilisu. Kāda iespējama aizsardzība? Visi strādā gumijas cimdos, bet ir gadījies, ka, piemēram, ķeizargrieziena laikā tie plīst. Gadās, ka cimdām cauri rokā ieduras adata, asinis uzšļācas uz drēbēm, rokas, sejas vai pat tiek acīs. Mēs visi, saka Juris Kļaviņš, esam pakļauti riskam. Jā, arī ārzemju ārstiem ar to nākoties saskarties, tomēr atšķirībā no latviešu kolēģiem ārzemju mediķu apdraudētību kompensē augsts atalgojums.

Visas sievietes baidās

Šī gada pirmajā pusgadā Preiļu dzemdību nodaļā piedzimuši 138 bērni. Ikvienam no viņiem ar vislielāko atbildību saņēmušas vecmāšas Mārītes, Dagnijas, Aleksandras, Jekaterinas vai Lucijas rokas.

Mārīte Zimele ir vecmāte ar 23 gadu darba stāžu. Viņa uzskata, ka Preiļu dzemdību nodaļai raksturīgs vienkāršums cilvēcisks attiecību ziņā. Katra sieviete tiek uzņemta kā īpaša un burtiski aplidota, viņa saņem labu medicīnisko aprūpi. Mārīte saka, ka nācies dzirdēt arī neapmierinātību. No dzemdētājām, kam nav bijusi iespēja salīdzināt ar citām slimnīcām. Bet tās māmiņas, kuras iepriekšējos bērniņus sagaidījušas lielo dzemdību nodaļu konveijeros lielpilsētu slimnīcās, prot novērtēt šeit individuāli pieejamo aprūpi.

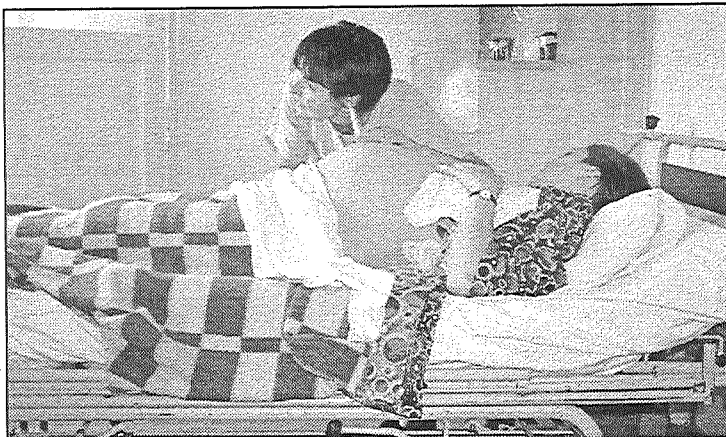
Mārīte atceras, ka viņas vecmamma kādreiz teikusi, — kad sieviete dzemdē, viņa ar vienu kāju ir kapā. Mūsdienu medicīnas iespējas, salīdzinot ar vecmammām laikiem, ir tik plašas, ka sievietēm vairs nav jādomā par tik nopietniem salīdzinājumiem. Tomēr katras dzemdības ir ļoti spēcīgs emocionāls pārdzīvojums. Mārīte vada jauno māmiņu sagatavošanas skolu un pievērs ļoti lielu uzmanību tam, kas sievietes sagaida. Viņas uzzina, kā radības notiek, kādas būs sajūtas, ka sāpes būs, bet no tām nav jābaidās. Visas sievietes ļoti baidās no dzemdībām, neatkarīgi no tā, kuro reizi dzemdē. Baiļu pārvarēšanai noder iepriekšēja psiholoģiska sagatavošana un arī vīra atbalsts ģimenes dzemdībās.

Mārīte kopā ar vīru Staņislavu ir uzaudzinājusi dēlu Agri, kurš pašlaik jau ir studenta godā.

Vecmāte Dagnija Novika ir

Kad sievietes dzīvē ir visnozīmīgākais brīdis? Tad, kad viņa īsteno savu sievietes misiju, kuras dēļ ieradusies pasaulē, — dod dzīvību bērnam. Bet vienlaikus nav arī otra tāda brīža, kad sieviete justos tik nevarīga un viegli ievainojama, nespējīga sevi aizstāvēt pret ārpasauli. Ir svarīgi, vai medicīniskā personāla acīs viņa ir «dzemdējoša paciente», vai arī sievietei blakus ir ārsts, vecmāte, bērnu māsa, kuri katras dzimšanas brīnumu atkal un atkal spēj pārdzīvot no jauna kā pirmo reizi. Pašvaldības uzņēmuma «Preiļu slimnīca» dzemdību nodaļas mediķi, šķiet, pieder pie otrajiem, ko tik labi apliecina daudzas pateicības no jaunajām māmiņām un tētiem.

Sieviete dabas

● Var dzemdēt arī bez sāpēm, uzskata Mārīte Zimele, jo medicīna piedāvā arī ķeizargriezienus ar epidurālo anestēziju. Bet dabas noliktais ceļš ir pareizāks. Sieviete jāzina, ka viņa iet cītīgi pastrādāt un ar sviedriem nopelnīt savu lielo prieku.

ventspilniece, kuru uz Preiļiem pirms 13 gadiem pēc medicīnas skolas absolvēšanas Rīgā pārveda meitas Kitijas tētis. Kitija šoruden ies jau 9. klasē. Man ļoti patīk cilvēki, kuri dzīvo Latgalē, saka Dagnija. Labsirdība, laipnība, sirsnība, — tās ir īpašības, ko redzu šejienes cilvēkos. Man nekad nav bijusi vēlēšanās doties prom, viņa atzīstas.

Vecmātes darbs Dagnijai ļoti patīk, jau vidusskolas laikā viņa nolēmusi apgūt šo profesiju. Varbūt tieši tāpēc, ka vecmāte ir pirmais cilvēks, kas palīdz atdarīt durvis tam atnācējam, kas klausvē pie šīs pasaules vārtiem. Šis atnākšanas nelīdzinās viena otrai. Atkarībā no mirklā izjūtām. Dagnija prot atrast katram bērniņam viņam vien domātus sveicinājuma vārdus.

Ne vienmēr viss norisinās gludi. Ir bijušas smagas dzemdības, bet ar laimīgu iznākumu, un par tām Dagnija vairs nevēlas runāt. Bet par kurioziem gan ir ar mieru pastāstīt. Kā vienās ģimenes dzemdībās, pirms kurām tētis braši apliecinājis, ka ir sagatavojies, viņš noģibis. Pašā svarīgākajā brīdī, kad Dagnijai tūlīt tūlīt bija jāsaņem mazulītis, jaunais vīrietis sācis gāzties, un bērniņa vietā vecmāte noķērusi tēti. Notikums ar laimīgām beigām, atceras Dagnija. Ja nebūtu noķērusi, vīrietis savainotos uz lampas ar asiem stūriem. Un tomēr, Dagnija priecājas par tiem vīriešiem, kuri šajā brīdī nepamet sievu, bet savu bērniņu pirmo reizi uz rokām paņem ar asarām acīs.

Vecmāte Aleksandra Spiridonova pašlaik palīdz dzemdēt tām sievietēm, kuras kādreiz turējusi uz rokām kā mazus zidainišus. Viņas darba stāžs šajā nodaļā — 27 gadi. Omulīga, mīlīga un laipna, vārdos skopa, bet darbos — aša. Veiklām rokām mazulītum uzģērbj pirmo krekliņu, priecājoties par mātes sagatavoto pūriņu, ar ko tā ierodas slimnīcā. Diemžēl bērnu laizi pasaulē arī tādas sievietes, kas neko vairāk par kailo

dzīvību savam mazulim nav sarūpējušas. Tad mazais tiek ietīts slimnīcas drēbitēs. Noder humānajā palīdzībā saņemtie sūtījumi.

Tagad dzemdībās smagu sarežģījumu esot daudz mazāk nekā Aleksandras pirmajos darba gados. Ir pieejami daudz kvalitatīvāki un daudzveidīgāki medikamenti, ko var lietot smagākās situācijās. Labākas iekārtas, arī zināšanu vairāk.

Lucija Tropa no 26 vecmātes darbā pavadītajiem gadiem gandrīz pusi — 12 — pavadīja Rīgā. Pasaulē sagaidījusi simtiem bērniņu, un arī pati uzaudzinājusi trīs meitas. Līga un Vita vēl mācās katra savā skolā, bet Aija māmuļu iecēlusi vecmammās godā, un tagad Lucija lepojas ar savu mazdēlu Ringoldu.

Dzemdību nodaļā strādā arī Jekaterina Loseva, kura pašlaik devusies atvaļinājumā ārpus Latvijas. Bet triju nodaļu — dzemdību, ginekoloģijas un bērnu nodaļas — vecākās medmāsas pienākumus veic Ina Kluša.

«Ar mūsu algu — smaidoša»

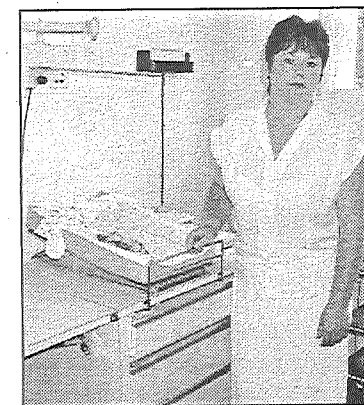
Bērnu medmāsai Elicijai Valainei ir ilgs darba stāžs, nodaļā nostrādāti 23 gadi. Pa šo laiku abi ar vīru Jāni uzaudzinājuši divus dēlus. Pāvils jau studē un arī strādā, bet Dainis šovasar iestājās ģimnāzijā.

Tagad vairs neviena māte no sava bērna neatsakās, arī tad ne, ja tā ir nelabvēlīga ģimene. Tāpēc, ka viens otrs bērns dzemdēts pabalsta dēļ, saka Elicija. Es stāvu, uztraucos un laimīgi gaidu bērniņu, bet redzu, ka māte aizgriež galvu un pat nepaskatās uz bērnu, par šīm pabalstu gādātājām stāsta Elicija. Bet viņai nekad nav par grūtu atbildēt uz desmitiem laimīgu un nesakarīgu jautājumu, ko pirmajās minūtēs uzdod mīļtā bērna vecāki.

Inta Kasāne par bērnu medmāsu Preiļos nodaļā strādā jau 19 gadus. Viņas ģimene dzīvo Riebiņos. Rītos bērni Edīte un Intars

● Dzemdību nodaļām ir simpoļi Pārvērtusies, savādāka. Lai šī iziekrāsā) ārste Svetlana Morozova māsas Svetlana Anspoka, Inta Kas

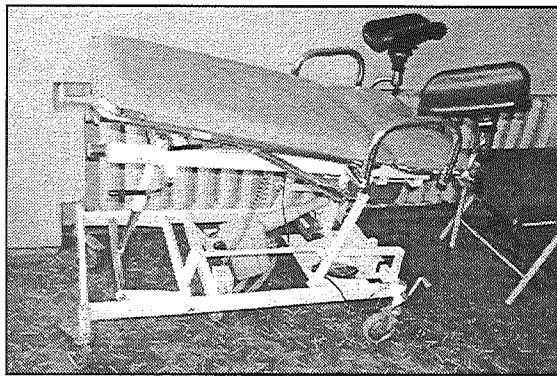

● Katram jaundzimušajam pats galvenais ir siltums, mīlestība un mammas piens, saka bērnu māsa Elicija Valaine. Kamēr bērniņš vēl ir ceļā, medmāsas īpašā sildāmgultiņā sasilda viņa drēbitēs.

aizsteidzas uz Riebiņu vidusskolu, bet vīrs Edgars dodas darbā uz Dravnieku pamatskolu.

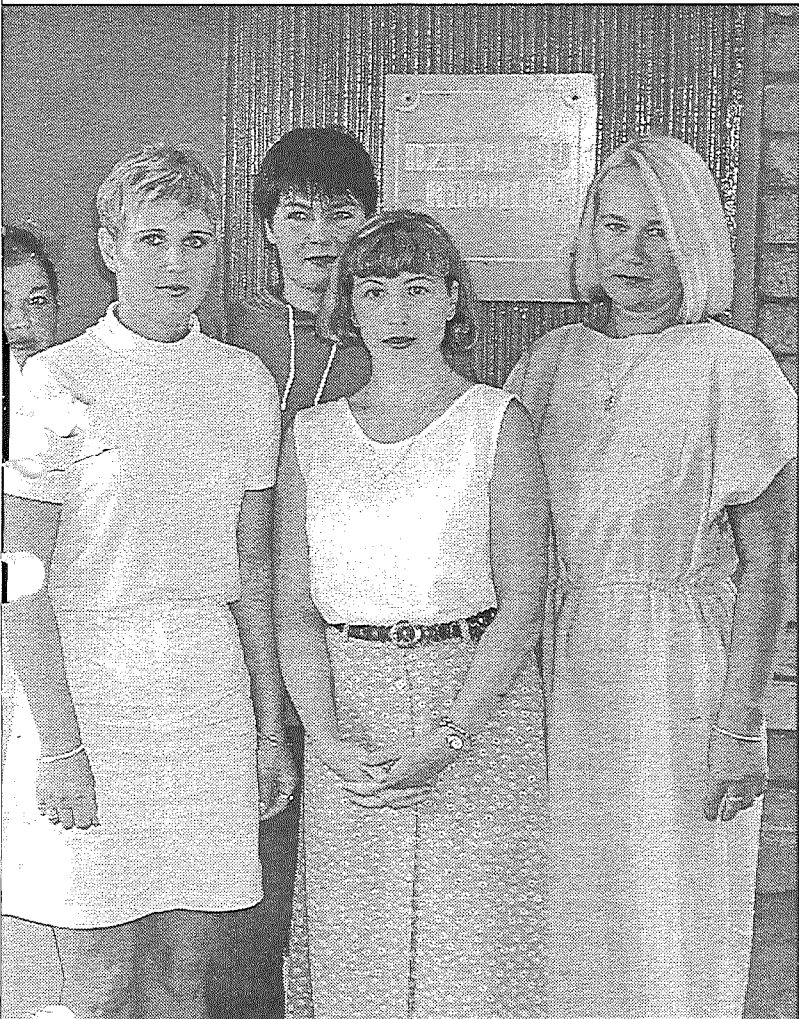
Mēs ļoti mīlam savus bērniņus, rūpējamies par viņiem, saka Inta. Tā ir laime un svēts pienākums, balto māsiņu rokām un sirdīm — liktens izredzēts, ar dzejas rindām savu darbu raksturo Inta. Tāpēc viņai tik ļoti žēl to mazuliņu, kas mīlestību un maigumu tik vien piedzīvo, kā dzemdību nodaļas medmāsu rokās. Dažs labs savai mātei nevajadzīgs jau piedzimšanas brīdī, un sievietes attieksme to labi atklāj.

KOLEKTĪVS TUVPLĀNĀ

● Šis jaunais dzemdību galds, ko saņēmusi nodaļa, ir daudz ērtāks nekā līdz šim izmantotie. Jau pavisam drīz to uzstādīs dzemdību zālē.

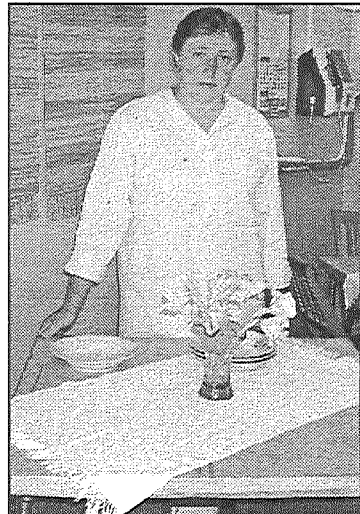
noliktajā ceļā

...ki, ka sievietes ienāk pa vienām durvīm, bet iziet pa citām. Šis būtu laimīga, gādā Preiļu dzemdību nodaļas kolektīvs. (No kreisās, vecmātes Aleksandra Spiridonova, Dagnija Novika, bērnu māsas Inta Kasāne, Baiba Ruča.

● Aparatūra ar smalku nosaukumu — medikors —, kurā ievieto bērniņus, ja viņiem ir vajadzīgs siltums, mitrums un skābeklis. Medikors palīdz uzkrāt dzīvības spēkus neiznēsātiem, slimiem bērniņiem. Mazulītim ārstes Irēnas Petrānes rokās pēc šīs aparatūras nav vajadzības. Viņu, mazu un brēcošu, ārstē paauklēja, kamēr māmiņa atguvās pēc dzemdībām. Pediatre Irēna Petrāne seko visu jaundzimušo veselībai, par ko viņu informē bērnu māsas Inta Kasāne (attēlā vidū) un Baiba Ruča.

● Par tīru veļu, klātiem ēdien-galdiem, par kārtību palātās un dzemdību zālēs jau daudzus gadus nenogurstoši rūpējas sanitāre Olga Kursīte.

kas divi darba gadi aizvadīti Rēzeknē, bet Preiļu dzemdību nodaļā — 17 gadi. 1. septembrī viņai uz 9. klasi pavadāms dēls Sindijs.

Kāda ir laba medmāsa? Svetlana Anspoka atbildēja: — Izglīotā, sirsnīga, iejūtīga un ar mūsu algu — smaidoša.

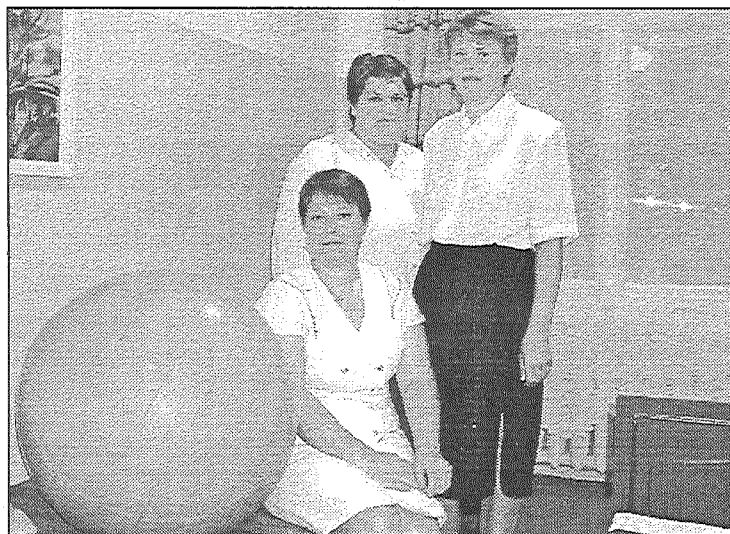
Visas nodaļas bērnu māsas ir ieguvušas attiecīgus sertifikātus.

Vaļasprieku daudzpusība

Mūsu nodaļas darbinieki ir ļoti draudzīgi, nodaļa ir mūsu otrās mājas, un mūsu bērni pieraduši pie kolēģiem kā pie saviem vecākiem, tādu vienprātīgu raksturojumu par savu kolektīvu puda visas darbinieces. Viņām daudz vaļasprieku. Un mīļi nosvinamu svētku. Reizi mēnesī tiek klāts dzimšanas dienas galds visām jubilārēm. Jūlijs šajā ziņā ir izcilis — sešas dzimšanas dienas. Visas ir labas kulināres. Baiba cep tortes, un tās nebūt nav medicīniski pareizas un askētiskas — bez kalorijām. Baibai un darbabiedrenēm lieliski garšo putu krējuma, augļu un biezpiena tortes. Dagnija ir salātu meistare, Svetlanai padodas gaļas ēdieni, Elicija ir speciāliste konservēšanā. Viņām ļoti patīk dejot, bet Dagnija ir īsta deju speciāliste. Gandrīz visas ir daudz ceļojušas, Inta apmeklējusi pat Ameriku, bet Baiba savulaik aizrāvusies ar kalnu tūrismu. Visas nodarbojas ar adīšanu. Ada arī zeķītes un zābaciņus, lai būtu ko uzvilkt kājās tiem jaundzimušajiem, par kuriem nav padomājušas māmiņas. Ārsts Juris Kļaviņš savureiz meitenes pacienā ar medu, jo viņa aizraušāns ir bites. Bet dakteres Larisa un Svetlana pārsteidz ar garšīgiem kulinārijas brīnumiem.

Mums patīk priecāties. Stāstot par relaksāciju un atslodzi pēc atbildīgā darba, saka Baiba Ruča darbabiedreņu vārdā.

L.Rancāne

● Dzemdību nodaļā ir atsevišķa priekšdzemdību palāta ģimenes dzemdībām. Vecmāte Lucija Tropa (priekšplānā) ne vienai vien jaunajai ģimenei ir sniegusi konsultāciju par to, kā priekšdzemdību laikā izmantojami šajā palātā esošie priekšmeti.

Bet par to, lai šajā un visās pārējās telpās vienmēr valdītu kārtība, lai ēdienreizes būtu laikā un mediķiem pa rokai atrastos viss nepieciešamais, rūpējas māsa saimniece Ināra Bižāne (no kreisās). Viņas darba stažs šajā nodaļā — 21 gads.

Sanitāres pienākumus cītīgi un kārtīgi veic arī Valija Vilcāne, kura nodaļas kolektīvam pievienojās pirms trijiem gadiem.

Ināra audzina meitu Mārīti, kura šogad mācīsies 6. klasē, bet Valija ir trīs dēlu māte, no kuriem vecākajam Aigaram ir 23 gadi, bet jaunākajam — Ivaram — 17 gadi. Vidējam brālīm Ērikam ir 19 gadi. Foto: M.Rukosuļevs

● Vecmātēm darbs neaprobežojas ar bērniņa saņemšanu. Viņām jā rūpējas par sievieti līdz dzemdībām, kā arī pēc tām līdz izrakstīšanai no slimnīcas. Tas nozīmē pilnīgu atbildību par viņas veselību, analīžu veikšanu, par emocionālo stāvokli, par pareizi nokārtotiem dokumentiem. Kad darbi apdarīti, var atļauties atpūtas brīdi un kafijas krūzi. Ārsts Juris Kļaviņš ar vecmātēm Dagniju Noviku (vidū) un Aleksandru Spiridonovu.

Divi studenti. Artis — Policijas akadēmijā, bet Iveta studijas uzsāks rudenī. Medmāsa Baiba Ruča atzīst, ka viņas bērnu studijas ar medmāsu ienākumiem ir tik smaga lieta, ka par to labāk nerunāt. Kaut arī vīrs Jānis strādā, ģimenei grūti savilkt kopā galus.

Baibai savā amatā aizvadīti 23 gadi. Vispirms strādāja Cēsīs, bet pirms 18 gadiem viņa ieradās

Preiļos. Kas var būt labāks un skaistāks par bērna nākšanu pasaulē, jautā Baiba. Medmāsu gādībā bērns ir kopš tā brīža, kad vecmāte māsiņai viņu pasniedz. Bērns tiek apkopts, sapucēts. Tagad jau desmit gadi, kopš bērni vairs netiek šķirti no mātēm un nesti uz atsevišķu palātu. Mazulītis tūdaļ tiek likts pie mātes krūtīs. Sākumā licies nepierasti. Kā tāds

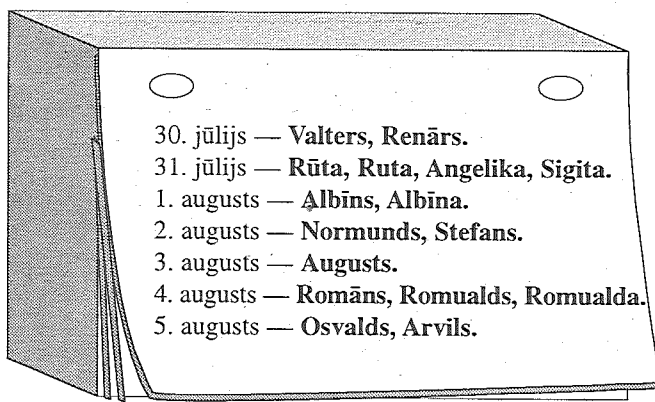
maziņš var tūlīt sākt strādāt? Bet laikam daba paredzējusi, lai mēs cināmies par savu izdzīvošanu, saka Baiba, un ir ļoti skaisti redzēt, kā, tikko piedzimis un mātei uz krūtīm uzlikts, bērns čāpstina mutīti, ar savām rociņām meklē un sameklē — tas ir manējais!

Visas piecas dienas, ko māte pavada slimnīcā, bērna medicīniskā aprūpe ir medmāsu ziņā. Vi-

ņām ir jābūt ļoti vērīgām, lai pamānītu izmaiņas veselības stāvoklī. Tādā gadījumā tūlīt tiek saukts pediatrs. Bērna auklēšana un pārtīšana ir mātes pienākums. Viņas var prasīt padomu, konsultēties par visiem bērna kopšanas jautājumiem, un slimnīcu vairs neatstāj neko nezinošas kā kādreiz agrāk.

Bērnu māsas Svetlanas Anspoka

APSVEIKUMI, INFORMĀCIJA

Novadnieks
Sestdiena, 2001. gada 28. jūlijs

Audz laimīgs, mazais!

Maltas iedzīvotājas Lijas Kļaviņas-Lozdas meitiņa piedzima 21. jūlijā. Abi ar tēti Gunāru mazajai izvēlējušies vārdu Beate. Mājās mazulīti gaida nedaudz vecāka māšele — Daniela. Trīs lielākie bērni ir puikas: Dainis, Atis un Gatis.

Lija ir Maltas 1. vidusskolas direktora vietniece, vīrs ir vadošs darbinieks kādā uzņēmumā. Ģimene aizņemta darbos, tāpēc Beates audzināšanā lūgs palīgā omi Noru un opi Jāni. «Ome» un «opis» ir mazbērnu lietotie vārdi. Nora un Jānis pieskatīja arī Danielu. Pa ceļam un darbu un skolu ģimene mazulīti ieveda pie vecvecākiem, bet vakarā paņēma. Šiem vecvecākiem ir septiņi mazbērni.

Otra vecmāmiņa Zinaīda un vectētiņš Donats dzīvo Viļānos, viņiem mazbērnu ir mazāk. Lijai ļoti patīk Preiļu dzemdību nodaļa, kurā piedzima arī viņas pirmā meitiņa. Tāpēc šoreiz viņa atkal vēlējas doties uz Preiļiem. Te ir laba attieksme, laba uzņemšana, saka Lija. Dzemdību nodaļas personālam viņa vēlējas pateikt:

— Ienāk pasaulē ziedīnš balts un mazs. Un visjaukākais mirklis māmiņai, kad gaidītais bērniņš nāk pasaulē. Vissirsnīgākie paldies dzemdību nodaļas vecmātēm Mārītei un Šurai, bērnu māsiņai Eļai, dakteriem Jurim Kļaviņam un Svetlanai Morozovai par manu meitiņu Danielas (2 gadi un 7 mēneši) un Beates (trīs dieniņas) piedzimšanu. Paldies dzemdību nodaļas personālam par sirsnību, iejūtību, sapratni. Lai jums tās nepietrūkst!

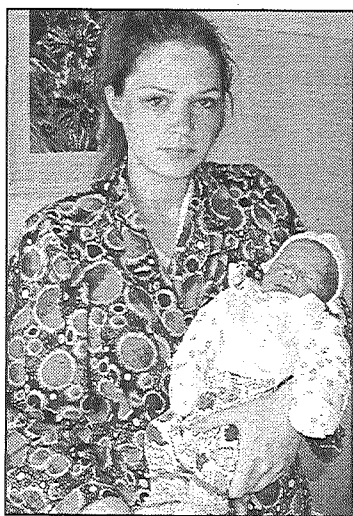

Ģimenes dzemdībās 20. jūlijā pasaulē nāca mazais Atis — Stabulnieku pagasta iedzīvotājas Anitas Trūpas dēliņš. Anitai un tētim Aivaram mazulītis ir pirmais bērns.

Ata piedzimšana vecvecāku godā iecēla Olgu un Gunti, kas dzīvo turpat Stabulniekos. Bet Varakļānos dzīvojošā vecmāmiņa Lonija un vectētiņš Jānis tagad lepojas gan ar mažmeitu, gan mazdēlu. Ati vēlas paaugļēt arī vecvecmamma Veronika.

Anita un Aivars kopj piemājas saimniecību, dzīvo kopā ar vecākiem. Jaunā māmiņa stāstīja, ka bērnam pūriņš jau sagādāts. Mazulīti kristīšot Vidsmuižas baznīcā.

Anita teica paldies ārstam Svetlanai Morozovai un pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem. Bet savam puisītim vēlēja augt stipram, neslimot un ar savu uzvedību vienmēr iepriecināt māmiņu, kā to darīja pirmajās mūža dienās, kad bija rātns un mierīgs.

Līvāniešu Lāsmas un Andreja Tropu dēliņš pasaulē nāca 25. jūlijā. Vecāki dēlenu nosaukuši par Agni. Māmiņu un brālīti mājās no slimnīcas gaida māsiņa Arta, kurai drīz būs trīs gadiņi. Bagāts mazbērnu pulciņš ir Lāsmas vecākiem Valērijai un Pēterim, Agnis jau ir vienpadsmitais. Bet otram vecvecāku pārim — Inārai un Dainim — auklējāmie ir divi — Arta un Agnis. Vecmāmiņas un vectētiņi ir pirmie palīgi un atbalstītāji jaunajai ģimenei.

Lāsma stāstīja, ka bērniņu kristīs Līvānu katoļu baznīcā. Savam puisītim viņa vēlēja labu veselību. Bet dzemdību nodaļas kolektīvam teica daudz pateicības vārdus.

26. jūlijā piedzima maza meitiņa, kurai vārdu viņas mamma Maruta un tētis Aivars vēl tikai domā. Noteikti tas būs pats skaistākais vārdiņš pasaulē, jo Kursišu ģimenē meitiņa bija ļoti gaidīta. Rotaļu biedri viņai būs pašas brālūki Normunds un Jānis.

Kursišu ģimene dzīvo Sutru pagastā, kopj zemnieku saimniecību. Ar viņiem kopā dzīvo vectēvs Pēteris, kurš mazajiem prot gatavot jaukas rotaļlietas, bet piecgadīgajam Normundam pat nopircis mazu izkaptīti un māca visus viru darbus. Pēterim ir trīs mazbērni.

Vecmāmiņai Antoņinai sagaidīts septītais mazbērns. Viņa visus mīl un apciemo, nekad neaizmirst bērnu dzimšanas dienas.

Maruta teica, ka bērnu kristīs Znotiņu vai Vārkavas baznīcā, kā noteiks draudzes mācītājs, kurš apkalpo abas baznīcas.

Māmiņa pateicās ārstam Jurim Kļaviņam, vecmātei Mārītei, bērnu mātai Elicijai par palīdzību.

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

Kopš pavasara nebija izdevības apsveikt dzimšanas dienā bērnu — Maruta un tētis Aivars vēl tikai domā. Noteikti tas būs pats skaistākais vārdiņš pasaulē, jo Kursišu ģimenē meitiņa bija ļoti gaidīta. Rotaļu biedri viņai būs pašas brālūki Normunds un Jānis.

Laimīgām un nelaimīgām laulībām ir dažāda ietekme uz asinsspiedienu

Kanādas zinātnieki apgalvo, ka laimīgas laulības var būt lieliskas zāles pret nedaudz paaugstinātu asinsspiedienu, savukārt neveiksmīgas laulības rada pretēju efektu.

Pētījumā piedalījās 103 laulātie pāri, kuros vienam no dzīvesbiedriem bija paaugstināts asinsspiediens. Mērķis bija uzināt laulības ietekmi uz cilvēka veselību, konkrēti uz asinsspiedienu. Asinsspiediens tika izmērīts laulības sākumā, un dalībnieki sniedza informāciju, cik bieži ikdienā kontaktējas ar dzīvesbiedru.

Pēc trim gadiem notika atkārtota asinsspiediena pārbaude. Rezultāts bija pārsteidzošs: laimīgās kopdzīves pāri pavadīja 3 reizes vairāk laika kopā nekā pirms trim gadiem. Pētījums liecina, ka labās attiecības laulāto kopdzīvē, šķiet, palīdzējušas dzīvesbiedra asinsspiediena neregulēšanā. Asinsspiediens bija nokritis līdz normālam līmenim.

Neveiksmīgi precētie ikdienā pavadīja kopā tikai dažas minūtes ilgāk nekā pirms trim gadiem, un šis kontakts ir nācis par sliktu viņu veselībai. Kopā pavadītie brīži bija veicinājuši asinsspiediena paaugstināšanos.

Demogrāfiskais stāvoklis rajonā 2001. gada pirmajā pusgadā

Pašvaldība	Dzimuši		Miruši		Noslēgtas laulības	
	2000. g.	2001. g.	2000. g.	2001. g.	2000. g.	2001. g.
Preiļu novads	43	49	76	64	17	15
Līvānu novads	58	43	96	92	19	18
Aglonas pagasts	16	13	31	28	5	4
Galēnu pagasts	6	6	11	18	2	1
Jersikas pagasts	5		12	10	1	
Pelēču pagasts	2	5	15	11		
Riebiņu pagasts	7	6	13	7		1
Rožkalnu pagasts	1	4	10	5	1	
Rudzētu pagasts	3	3	5	8		1
Rušonas pagasts	8	6	17	19	4	
Saunas pagasts	1	4	12	13	1	1
Silajāņu pagasts	4	2	3	8		
Sīļukalna pagasts	6	3	7	7		
Stabulnieku pagasts	2	4	9	9	1	1
Sutru pagasts	5	3	11	5	3	
Upmalas pagasts	3	2	7	11		2
Vārkavas pagasts	2	1	7	8		1
Rajonā	172	154	342	323	54	45

VĒSTURES LAPPUSES ŠKIRSTOT, ZINAS

Preiļu pārstāve Olimpiskajās dienās Spānijā

Spānijas pilsētā Mursijā notika VI Jaunatnes vasaras Olimpiskās dienas. Latvijas delegācijas sastāvā uz Spāniju devās arī Preiļu pārstāve — volejboliste Anna Nikiforova. Anna mācās Daugavpils 1. ģimnāzijā. Latvijas delegācija šajās sacensībās, kuras pulcē vairāk kā 2300 jauno sportistu no 48 Eiropas valstīm, piedalās jau piekto reizi.

L.Rancāne

Labāk vēlāk nekā nekad

● Šajā trīsdesmito gadu fotogrāfijā krivacnieki svin kāzas. Vīri un sievas, puīši un meitas, mazu bērņu pilni rati piesēduši. Toreiz viņi vēl ne jaustin jautā, kāds nāks četrdesmitais, četrdesmit pirmais, četrdesmit septītais gads...

«Mūsu priekšstats par patiesību vienmēr var padziļināties. Bet padziļināties, tas nozīmē — būt kustībā, vienmēr mainīties. Un tas, ko mēs domājam, ka ir patiesība, var izrādīties vispār nav bijis, vai arī ir pavisam kas cits.»

Tik filosofiski savu vēstuli «Novadniekam» sāk mūsu lasītājs Jānis Prikulis no Sutru pagasta Krivaku ciema «Lidumiņiem».

Publicējam viņa atmiņas un pārdomas saīsināti.

□□□
Dzīvī patiesība manuprāt lielākoties tiek rūpīgi slēpta. To apliecina mūsu vēstures ne tik tāla pagātne. Piemēram, Molotova Ribentropa pakts — bija vai nebija — un tā sekas, ko izjutām vairāk nekā pusgadsimtu. Šīs sekas jūtas vēl šodien arī Sutru pagasta Krivaku ciemā, kurš izvietojies mežu ielokā starp diviem purviem. Kādreiz tur bija ap divdesmit zemnieku saimniecību, norisa aktīva saimnieciskā darbība, ģimenēs

auga lielāks vai mazāks pulciņš bērnu. Cilvēki bija savstarpēji izpalīdzīgi, dzīvoja saticīgi.

Bet tad nāca 1941. gads, kas visu centās pārtaisīt par jaunu, labāku un pareizāku ne tikai mūsu ciemā vai Latvijā. Kara notikumos tika ierautas trīs uz pasaules kundzību pretendējošas lielvaras. Ko tās zaudēja vai ieguva? Jūdi dabūja ciest savas izredzētības dēļ. Vai tas bija mazs sods — zaudēt pusi no nācijas? Kā guvums un balva — 1947. gadā jūdu pirmā valstiskā neatkarība. Vācija, tīrasiņu nācija, vēl šodien maksā kompensācijas. Treša lielvara bija mūsu kādreizējais «vecākais brālis», kur laika gaitā komunisms sabruka pats no savas nastas.

Vecajā derībā teikts, ka neviens varu neatdod līdz pēdējam elpas vilcienam. Tā ir viena no visslēptākajām patiesībām. Bet ir arī otra patiesība — nekas nav mūžīgs, ir tikai nepārtrauktas pārmaiņas.

Mūsu ciems? Jā, tas no pirmās līdz pēdējai kara dienai dzīvoja kā Dieva ausī, jo te netika atskanējis neviens šāvieni, netika re-

dzēts neviens svešs karavīrs. Steķu sila kauju kanonāde bija dzirdama tālumā, bet nopietni mūs neskāra. Vienīgais prieks pusaudžiem bija, kad aiz meža stūra auzu laukā bija spiests nolaisties viens «kukuruzņiks», bet arī tas vēlāk aizlidoja.

Un tomēr mūsu tiesa nebija pagājusi garām. Patiesībā tā vēl tikai sākās. Jau pēc kādas nedēļas, kad mūsu «atbrīvotāji» bija atgriezušies otrreiz, tika salasīti visi puīši, kurus bija izbrāķējis vācietis, ņēma arī jaunākus un vecāka gadagājuma vīrus. Pirmā grupa startēja Preiļu virzienā, tur pievienojās preiliešiem un devās uz Rēzekni. Vīrus pavādīja zirga pajūgu rinda ar jauniesaukto pārtikas krājumiem. Vienu pajūgu vadīju arī es, tā vēlējas mana tuvākā kaimiņiene — Staņislava Lazdāna māte.

Kolonnā bija stingra disciplīna. Skaitliskais sastāvs tika pārbaudīts vairākas reizes dienā. Un gandrīz pēc pāris reizēm kāds neatsaucās. Tad uz īsu brīdi iestājās klusums, tas nozīmēja, ka kāds ir «atpalicis».

Pēc kāda pusgada tā pati kai-

● Giluču, Prikulu un citu saimnieku māju vietā tagad plešas bezgalīgi amoliņa lauki. Bites tur tagad ir vienīgās čaklās strādātājas. Foto no J.Prikula personīgā albuma

miņiene mani vēlreiz lūdza aizbraukt uz Līvāniem un pārvest viņas dēlu mājās. Pēc ievainojuma Kurzemes katlā esot sadakterēts un atzīts par tālākam dienestam nederīgu.

Tā man nācās divreiz redzēt vienas un tās pašas mātes gan sāpju, gan prieka asaras. Pēc dažiem gadiem atgriezās arī viņas vecākais dēls, kurš bija izbaudījis gan leģionu, gan gūstu Krievijā. Šai kaimiņu sievietei laimējās, mājās pārnāca abi dēli. Bet vairumam kaimiņu gāja daudz grūtāk. Krivaku ciema ļaudis bija sastopami visur — gan Noriļskā, gan Sovetskajā Gavaņā, kas japāņu pusē, gan Amūras krastos pie Ķīnas robežas. Viņi bija arī mūsu pašu purvmalās un mežmalās. Te — vissāpīgākā vieta, par ko grūti runāt pat pēc piecdesmit un sešdesmit gadiem.

Skatos — tās pašas mežmalas, bet tāds savāds tukšums un klusums. Bijušo divdesmit saimniecību vietā kādas trīs vai četras. Un tās pašas tikai imitē saimniekošanu, cīnās par izdzīvošanu. Arī es daru to pašu — ganu bites Antona un Jūlijas Prikulu bijušo māju vietā — «Lidumiņos» pie liepiņām, kurām tagad jau ir pāri septiņdesmit gadiem. Ne manam tē-

vam, ne arī mātei nekad vairs nebija lemts te atgriezties. Šī ir arī tā vieta, kas kļuva par Giluču dzimtas jaunākā dēla Jāņa krustaceļa pēdējo pieturu.

Giluču dzimtā bija astoņi bērni — seši dēli un divas meitas. Jau 1940. gadā trīs dēli — Aloizs, Pēteris un Alfons — tika apcietināti un no Daugavpils cietuma aizvesti uz Krieviju. Aloizs miris pēc gada cietumā, bet Alfons un Pēteris nosūtīti uz fronti. Ir informācija, ka Pēteris 1944. gadā pārgāja frontes līniju un iesaistījās partizānos. Alfons no Krievijas atgriezās 1947., arī iesaistījās partizānu kustībā un gājis bojā 1948. gadā. 1943. gadā vācu leģionā iesauca Antonu (arhīvā ir mutiska liecība par to, ka viņš redzēts amerikāņu zonā, bet tālāku ziņu par Antona likteni nav). Kā liecina citi arhīva dokumenti, Kazimīrs un Jānis bijuši partizānu grupu vadītāji un ka Jāni nošāvis aģents ar segvārdu «Kļavinskis».

Secinājumi? Neatkarīgi no tā, kur krita vai no kurienes atgriezās vīri, Giluču dzimta tajā pēdējā karā zaudējusi visus savus dēlus. No pirmās līdz pēdējai dienai tas bija noziedzīgs karš.

Jānis Prikulis,
Krivaku ciema «Lidumiņos»

Siltums kaulus nelauž, bet logus gan plēš

Šīs vasaras stipri ieilgušais karstums, pēc kura ilgojamies vēl ap Jāņiem, izdarījis ne vienu vien skādi. Te kādam saimniekam buļļuks saules dūrienu dabūjis un bijis pagalam, te atkal kartupeļu vagas pavisam izkaltušas. Taču Preiļos gadījusies kāda pavisam neparasta ķibe.

Uzmanīgi garāmgājēji noteikti būs pamanījuši, ka SIA «Salang-Preiļi» veikalam «Kancelejas preces», kas atrodas kinoteātra «Ezerzeme» telpās Raiņa bulvārī, lielās stiklotās vitrīnas, kas ir logu vietā

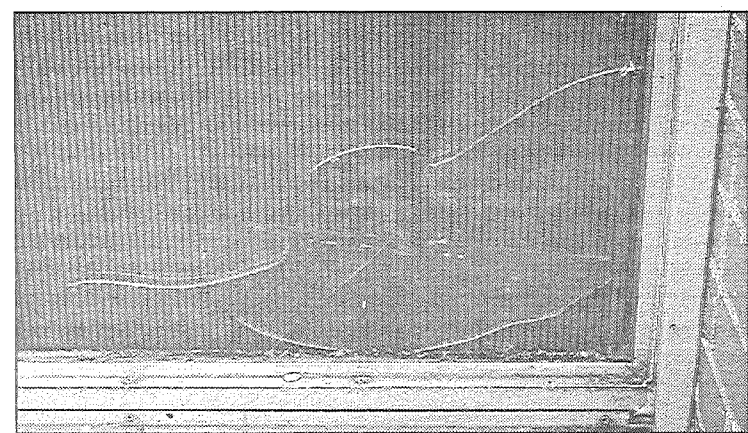
un reizē izpilda arī sienas funkcijas, saplaisājuši iekšējie stikli. Vienā otrā rūtī iekšējais stikls saplīsis tā, ka šķembas izkritušas gabaliem.

Kā «Novadniekam» pastāstīja veikala saimnieks Gunārs Svilāns, līdz šim nekas tāds nav piedzīvots, bet tik karsts laiks arī sen neesot bijis. Viņš spriež, ka plaisas radušās gan neparedzēto klimatisko apstākļu, gan arī logu konstrukcijas dēļ. Alumīnija rāmji, kuros iestiprināts katrs vairākus kvadrātmetrus lielais stikls, esot izveidoti tā, ka nav brīvas vietas gadījumam, kad karstuma dēļ materiāls izplešas. Piedevām arī alumīnijs

saules staros stipri sakarst.

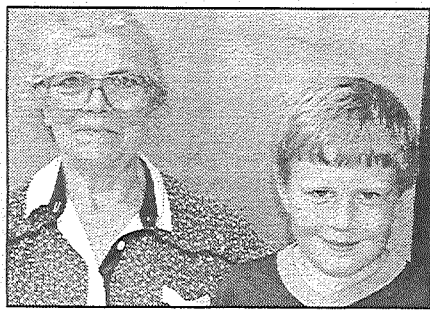
Bet fizikas likumi ir un paliek fizikas likumi, uz visu garo sienu kādi pieci vai pat desmit centimetri «brīvsolim» laikam nepieciešami. Taču pirms gadiem, kad būvēja kinoteātri, par tik smalkām lietām projektētāji nedomāja. Pašlaik veikala saimnieks gudro, kā stikla sienu līdz rudenim nomainīt. Tomēr negaidītajās problēmās viņu mierīna fakts, ka likvidēt skādi palīdzēs apdrošināšanas kompānija, ar kuru viņam jau vairākus gadus noslēgts līgums.

L.Kirilova

● Saki nu vēl, ka stiklu var tikai sadaudzīt vai kausēšanas krāsnī izkausēt. Plaisas platajās rūtīs liecina — arī saulīte ir ar pamatīgiem zobiem. Foto: M.Rukosjuvs

Kā jums patik šīs vasaras karstais laiks?

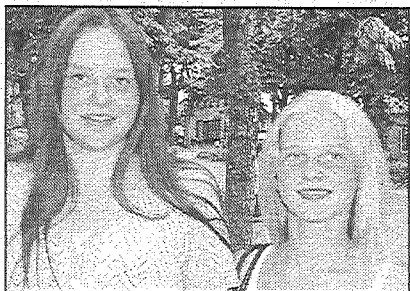

Antonina Grikova ar mazmazdēliņu Andrjušu:

— Pagrūti gan tik karstā laikā, man piedevām visu laiku paaugstināts asinsspiediens. Andrjušam arī nepatīk. Puikam nav ar ko uz ezeru aizbraukt nopeldēties — es nebraucu un viņš viens arī ne. Pērnvasar gan bieži peldējās, bet šogad tikai vienreiz palaimējās aizbraukt.

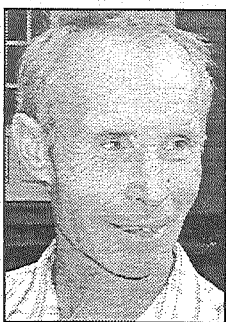
Jekaterina, Preiļu iedzīvotāja:

— No karstuma glābjamies lauku mājās, tur ir ļoti labi. Lauki ir 10 kilometrus uz Rudzātu pusi. Piemēram, aizvakar ar dēlu ar velosipēdiem turp aizbraucām, bet vakar tētis ar mašīnu ieradās pakal. Rīt atkal aizvedīs bet parīt ar velosipēdiem brauksim uz Preiļiem. Tur ir patīkami vēsi, mums dīkši izrakti, ir kur nopeldēties. Ogas lasām. Avenes salasīju, sarīvēju ar cukuru un, mazās formiņās papildītas, liku saldētavā. Ņemam pa vienai ārā, glāzē ar akas ūdeni iemetam un dzēriens gatavs. Mēs gardo akas ūdeni pat uz pilsētu līdzī vedam.

Riebiņiete Lidija un daugavpiliete Tatjana:

— Kā veldzējamies karstumā? Ūdeni dzēram, saldējumu ēdam. Karstumam ne vainas, var aizbraukt nopeldēties. Pārsvārā peldamies Pieniņu ezerā. Laukos tomēr vieglāk tveici izturēt nekā pilsētā.

Alberts Sparāns, Pelēču pagasta zemnieks:

— Siena laiks beidzies, laika tāpēc tagad laiks paliek vēsāks un cilvēkiem arī vieglāk. Šad un tad uz upīti aizeju, man Dubna tuvu, Pelēču ezers gan tālāk. Saimniecība man nav liela. Nesūdzos arī citādi, kartupeļi, neskatoties uz karstumu, tīri labi aug, bet mieži gan nebūs padevušies. Mums tur tādi līdzīgi lauki, vasaras sākumā kur ūdens stāvēja, gandrīz pilnībā izslika.

Imants Tabunovs, preiļietis:

— Karstums der vasarai, sals atkal ziemeļiem. Tas viss ir dabas dots un tā jāpieņem. Plus 30 grādi vasarā ir normāli, bet ne katru dienu. Kad brīvs laiks, patīk siltā laikā pabūt pie ūdeņiem. Reizes trīs nedēļā sanāk. Ar aukstu aliņu gan pārāk neniekojos, pie auto stūres no tā labāk atturēties.

L.Kirillova
M.Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LIDZJŪTĪBAS

Preiļu novada dome izsoles kārtībā pārdod bijušā mēbeļu ceha darbgaldus.

Pieteikties līdz 06.08.2001.
Papildus informācija
pa tālr. 53 22737.

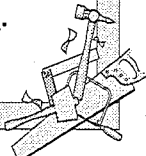
Valsts akciju sabiedrība
«Latvijas valsts meži»
**DIENVIDLATGALES
MEŽSAINNIECĪBA RĪKO
CIRSMU IZSOLES:**

13.08.2001. Daugavpils raj.,
Sventes mežniecībā,
cirsma Daugavpils
virsmežniecības teritorijā.
16.08.2001. Jēkabpīlī,
Mežrūpnieku ielā 2,
cirsma Jēkabpils
virsmežniecības teritorijā.
Cirsmu saraksti no 30. jūlija
mežsaimniecībā.

Dalības maksa kailcīršu solītājiem —
Ls 20, starpcīršu — Ls 10,
nodrošinājums 10% no cirsmas
sākumcenas iemaksājams
pirms izsoles ar norādi
Dienvidlatgales mežsaimniecība.

Rekvizīti:
VAS «LATVIJAS VALSTS MEŽI»,
LV 40003466281, Kristapa iela 30,
Rīga, LV-1046, Latvija, a/s LUB
Āgenskalna filiāle, kods:
310101900, kods: 03-030467544.
Informācija mežsaimniecībā:
tel./fakss 53-81720,
mob. tel. 9163796.

**Sludinājumus rubrikā
«Meklē darbu» un
par atrastām mantām
publicējam
bez maksas.**

**SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 46384, 44179,
mob. tel. 9161121.

Pārdod

Volgu M-21 izjaukšanai. Tālr. 53 38719;
T-16 šasiju. Tālr. 24635;
piano «Ukraina». Tālr. 6409012;
2 istabu dzīvokli. Tālr. 21601 pēc 20;
sienu, Ls 4 par rulonu. Tālr. 73584;
steidzami slaucamu govī (3. laktācija), līnijdrošku,
medu. Tālr. 55624.

Pērk

6 vilņu (mazo) šiferi. Tālr. 55745;
kausu greiferi no iekrāvēja T-16. Tālr. 9407737.

Izīrē

lauku māju ar zemi 7 km no Preiļiem. Alkohola
cienītājus lūdz neatsaukties. Tālr. 5381170, 21141.

DOKTORĀTS «HARMONIJA D»
Daugavpīlī, Rīgas ielā 81 —
ārsts seksopatologs, ārsts terapeits
— visi izmeklējumi.
Pierakstīšanās pa tālr. 54-22088, 6517062.

**Vai Jums ir bijis
patiešām
labs arklis?**

**AGRIBALT LATVIA
š. g. 2. augustā,
ceturtdien plkst.
10.00 Skrīveru
Zinātnes centrā rīko
arklu SCANDIC
demonstrējumus.**

Kontakttālrunis 9182544.

ZEMAS CENAS!

IU «Vilcāns V» Livānos, Alejas ielā 19
(Ubaglīci pie pilsētas stadiona)
izgatavo melnā granīta
pieminekļus, apmales.
Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

**Z/s «Vidsētas» iepērk
jaunlopus, liellopus, aitas.**

Samaksa uz vietas.
Tālr. 55645, 55649, 55796, 6563019.

Zibeni ierindo trešajā vietā dabas parādību vidū, kas izraisa nāvi

No zibens atpauzē gan tornado, gan zemestrīces. To pārspēj tikai plūdi un cilvēkam nepiemērota temperatūra. Gada laikā pasaulē no zibens iet bojā ap 1000 cilvēku un 5000 tiek ievainoti. Pētījums, kas ASV veikti no 1954. līdz 1994. gadam, konstatēts, ka cilvēki visbiežāk no zibens cieš brīvdienās un nedēļas nogalē.

Tas parasti notiek, strādājot klajā laukā, braucot ar velosipēdu vai veicot citas sportiskas aktivitātes. Vienlīdz bīstama ir makšķerēšana, airēšana un peldēšana. Vīrieši no zibens cieš aptuveni piecas reizes biežāk nekā sievietes. Tas nav skaidrojams ar psiholoģiskām atšķirībām, bet gan ar faktu, ka vīrieši biežāk strādā zem klajas debess un riskē vairāk nekā sievietes. Vīrieši ir vieglprātīgāki, jo bieži vien neņem vērā meteorologu brīdinājumus un neuzskata zibeni par bīstamu dabas parādību.

Visbiežāk no zibens cieš bērni un pusaudži vecumā līdz 16 gadiem un cilvēki no 24 līdz 35 gadiem.

Visbīstamākais laiks ir pirms lietusgāzes un tad, kad šķiet, ka negaiss ir jau pāris.

Zibens trāpījums var būt

- tiešs,
- ja cilvēkam ir kontakts ar priekšmetu,

Zibens var jums kaitēt, ja

- ēkai nav ierīkots zibensnovēdējs;
 - nav saņemta elektriskā tīkla;
 - tas var iekļūt ēkā pa elektrības un telefona vadiem;
 - negaisa laikā turēties dežūrēzimā elektriskās un elektroniskās ierīces (tās jāizrauj no elektriskā tīkla).
- Slēgtā telpā ir visdrošāk, taču**
- nestāviet un nesēdīet pretim kamīnam, durvīm vai logam,
 - neesiet tuvu elektrības vadiem vai kontaktiem (vismaz metra attālumā),
 - nerunājiet pa tālruni,
 - nestrādājiet ar datoru,
 - neskatīties televīziju.

kurā iespēris zibens, piemēram, koku, lietussarga kātu, darbarīku,

■ zibens var «pārlēkt» no blakusesošiem cilvēkiem,

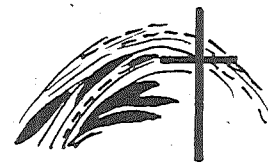
■ no zemes. Zibens iesper zemē blakus cilvēkam, un elektriskais lādiņš ceļo pa vienu kāju augšup un, neatrodot «izeju», pa otru kāju lejup,

■ no elektrības tīkla.

Visbīstamākais ir tiešs zibens trāpījums. Retāki ir trāpījumi no elektrības vadiem. Taču ir ziņots par dažiem gadījumiem Francijā un

Pērk bērza papirmalku.

Laba cena.
Tālr. 9492897, 23286.

Lai tēva mīlestība paliek dziļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.
**Skumju brīdī esam kopā ar
skolotāju Ainu Voveri,
no TĒVA atvadoties.**
Sīļukalna pamatskolas kolektīvs

Tēt, miris esot tu, tam ticēt grūti,
Jo tava balss, ik vārds vēl sirdī skan.
Šķiet dzīva tava sirds pukst manās
krūtīs,

Ko tava nāve nespēj atņemt man.
Vārkavas pagasta padome šajā
sāpju un šķiršanās brīdī izsaka
līdzjūtību Intai Klindžānei,
TĒVU smiltājā pavadot.

Tuvs cilvēks nemirst,
Tikai pārstāj blakus būt...
**Esam kopā ar Veroniku Butleri, no
VĪRA uz mūžu atvadoties.**
Vārkavas vidusskolas kolektīvs

Sāp sirds, no tēva šķiroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
**Skumju brīdī esam kopā ar
skolotāju Sandru, TĒTI
mūžībā pavadot.**

Vārkavas pamatskolas 6. klases
audzēkņi un vecāki

Vēl galā nav darbs,
Vēl nebeidzās dziesma —
Iejaucās liktens skarbs,
Nodzisa dzīvības liesma.
**Riebiņu pagasta padome izsaka
dziļu līdzjūtību Verai Sobolevai, no
TĒVA uz mūžu atvadoties.**

Saule jau nedzies,
paliek pasaule visa.
Tikai cilvēks iet projām
uz savām zemes mājām.
**Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Valentīnai Makrjakovai, TĒVU
mūžībā pavadot.**

Preiļu slimnīcas kolektīvs

Sāp sirds, no tēva šķiroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
**Skumju brīdī esam kopā ar
skolotāju Ainu Voveri, TĒVU
kapu kalniņā pavadot.**
6. kl. skolēni un vecāki

ASV, kad cilvēki gājuši bojā, negaisa laikā runājot pa tālruni.

Kur meklēt patvērumu?

Vislabāk, tuvojoties negaisam, patverties mājās. Ja negaiss jūs pārsteidzis klajā laukā, nevajadzētu pārvietoties un meklēt patvērumu zem kokiem, pie akmens, telti. Ja esat mežā, meklējiet blīvāk saaugušus kokus vai krūmāju.

Drošas nav arī nojumes, it īpaši ja nojumē patvērušies vairāki cilvēki. Zibens var pārlēkt no viena cilvēka uz otru. Tādēļ stāviet pāris metru attālumā.

Nav ieteicams gulēt zemē. Vēlma, kaut arī grūti izpildāma, ir «zibensdroša» poza. Notupieties uz pirkstgaliem un saspiediet kopā papēžus. Ja esat ieņēmis šādu pozu, zibens ceļš ir īss un neskar jūsu dzīvībai vitāli svarīgus orgānus.

Ja braucat ar auto

Automobilis ir visai drošs patvērumš negaisa laikā. Ja negaiss jūs pārsteidzis automašīnā, nobrauciet ceļa malā (tikai ne zem koka), aizveriet logus, nepieskarieties auto metāla daļām. Droši ir arī autobusā un vilcienā. Jāatceras tie paši piesardzības pasākumi, kas automobili.